

THE ARAKAN INTERNATIONAL

နိုင်ငံတကာရေးရာ ရက်စွဲသတင်းစဉ်

အမှတ် (၂၁)
မေလ
၂၅၅၆ ခုနှစ်။
(၂၀၁၃ ခုနှစ်။)

ဝီလီယံချိတ်စပီးယား

သူ့ဖခင်သည် ဒေသဆိုင်ရာ အရာဟိတစစ်ဦးဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ သူ၏ထူးချွန်မှုများကြောင့်လည်းကောင်း စရိတ်ငြိမ်းပညာသင်ကြားခွင့်ရဟိခလိမ့်မည် ဟူသည့်အချက်ကို ..... စာ ၅

အကျွန်ုပ်တို့စာပီမိတ်ဆွီက “မောင်မြသာမာ လက်မာအသားမာတတ်နိုင်ရေ” ဆိုရေ စာကြောင်းကို ချပြပနာ “မာ” နှင့် “မှာ” ကို ဇာပိုင်ခွဲခြားဖို့လေး လို့ စောဒကတက်လှာပြန်ပါရေ ..... စာ ၁၂

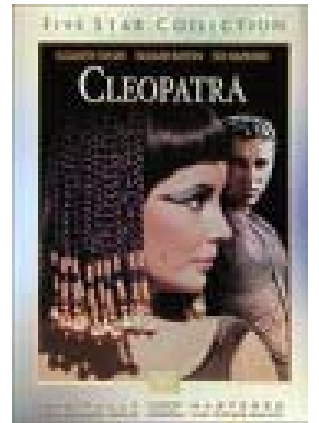

ပါပိဘားကထူးထူး ဆန်းဆန်း တအံ့တဩနန့် အော်လိုက်သံကို ကျွန်တော်ကြားလိုက်ရပါရေ။ မိုးထစာထမင်းရိုင်းမှာ သူရေ လက်တစ်ဖက်က စာအိပ်အပွင့်တစ်လုံး ..... စာ ၁၂

In my point of views, whatever happened in the past, the issue is not to be naive.

Constant learning is a need.
..... စာ ၁၅

ဝီလီယံချိတ်စပီးယား၏ ထုတ်ကုန်များဖြစ်သော ပြဇာတ်၊ ကဗျာ၊ စာအုပ်များကို နှောင်းလူအများရှိ တင်ဆက်ကပြ၊ အသုံးချနိုင်ကတ်သည်မှာ ရာစုနှစ်ပေါင်း ၄ ခုကျော်လွန်လာယာဖြစ်ပါသည်။ ချိတ်စပီးယား၏ နာမည်နှင့် ရင်းနှီးသော်လည်း သူ၏ဘဝ၊ သူ၏ ပြဇာတ်၊ စာပီများနှင့် ခစိမ်းစိမ်းဖြစ်နိုင်ကတ်သည့် အကျွန်ုပ် အပါအဝင် အခြားများစွာသော ရခိုင်စာဖတ်ပရိတ်သတ်များအတွက် ချိတ်စပီးယား၏ ဘဝအကြောင်းတစ်စိတ်တစ်ဒေသနှင့် သူ့စာပီ၊ ပြဇာတ်များမိတ်ဆက်ပါဝင်သည့် အတ္ထုပ္ပတ္တိ အား ဆီလျော်အောင် ဘာသာပြန်ဆို တင်ပြပေးလိုက်ပါသည်။

→
စာမျက်နှာ ၅ သို့

at'Dwipum

ကျွန်းတွင်ဇေယျ

လူတွင်ရခိုင်

ကြိုက်သတင်း

ကင်းဘိအပြစ်

ချစ်သည့်အမျိုး

ကြိုးသည့်လုံ့လ

မြတ်စာဂ နှင့်

နှစ်ဝနတ်လူ

ချစ်ကြည်ဖြူသည်

နိဗ္ဗာန်တောင်းပြည့်အံ့တည်း။

(သျှင်မဟာသီလဝံသ)

"It is not in the Stars to hold our destiny but in ourselves."

(William Shakespeare)

“အကျွန်ုပ်တို့၏ ရည်မှန်းချက်နှင့် ပန်းတိုင်ကို ဂြိုဟ်တံ၊ ကြယ်၊ နက္ခတ္တရာ တိကထိမ်းချုပ်ထားစွာ မဟုတ်ပါ။ ယင်းချင့်ရေ အကျွန်ုပ်တို့ထဲမှာပါ”

(ဝီလီယံချိတ်စမီးယား)

နိုင်ငံတကာရေးရာရက္ခိုင်သတင်းစဉ် အမှတ် (၂၁)ကို ပေရယ်လမာထုတ်ဖို့စီစဉ်စွာ မဖြစ်လိုက်တော့အတွက် တစ်လကျော်ပနာ မေလ မှာရာထုတ်ဝေဖြစ်လားပါရေ။ လုပ်တော့အလုပ်၊ ယူထားရေတာဝန်တိ များရေခါ အရာအားလုံး ဟိုချင့်လည်းမပြီး၊ အေချင့်လည်း တန်းလန်းပုံစံမျိုးတိဖြစ်လာလတ်ပါရေ။ ဘဇောင်ပင် ဆိုစီ ယင်းသျှောင်မျိုးတိကို ကျော်လွှားနိုင်ဖို့ နည်းလမ်းတိကိုရှာဖွေပနာ သားနှီအိုးထမ်းလာစွာကိုမြင်ရအောင် ကြိုးစားလားပါမေ လို့ပြောရုံမှအပ တစ်ခြားမဟိပါယာ။ လစဉ် ပြန်ထွက်လာနိုင်အောင်ကြိုးစားလားပါမေ။

အေအိုင် ၂၁ ကို ပေရယ်မာထုတ်ဝေဖို့ အစီအစဉ်ဟိခရေအတွက် ပေရယ်လမာ၊ ဝီလီယံချိတ်စမီးယားအကြောင်းကိုထည့်ဖို့ရီးထားစွာပါ။ ချိတ်စမီးယားအကြောင်း၊ ရိုမီယိုနှင့်ဂျူးလီးယက်ဇတ်လမ်းအကြောင်းတိကို အကျွန်ုပ်တို့ ကြားဖူးနားဝဟိကတ်စွာများပါရေ။ ယေကေလည်း ချိတ်စမီးယား၏ဘဝအကြောင်းကို သိရေလူနည်းပါရေ။ ယေခါ ချိတ်စမီးယား၏ ဘဝ အကြောင်းအတ္ထုပ္ပတ္တိအကျဉ်းကို ရခိုင်စာဖတ်ပရိတ်သတ် နန်းမိတ်ဆက်ပီးလိုက်ဖို့စိတ်ကူးဖြစ်တော့အတွက်ချိတ်စမီးယားအကြောင်းကိုရီးဖြစ်လားစွာပါ။

အေအိုင် အမှတ် (၂၅) ဦးရတုအထိမ်းအမှတ် စာစောင်အတွက် စာမူဖိတ်ခေါ်ကြော်ငြာစာကို ကြိုတင်ထည့်ပီးလိုက်ပါရေ။ စာမူတိကို မျှော်လင့်ယက်ပင်း အေအိုင်၏ ဟိစုမဲ့စုပုံပုံဦးချေကိုပြည့်တွင်းကရခိုင်စာရီး ဆရာ၊ ဆရာမတိနှင့် မျှီလားချင်စိတ်ပေါ်လို့ပါ။ ဖြစ်နိုင်ကေ ယေထက်မက ထောက်ပံ့ချင်ပါရေ။ နောင်အနာဂါတ်မှာ ထောက်ပံ့လားနိုင်လိမ့်မေလို့လည်း မျှော်လင့်ပါရေ။

အားလုံးတတူတူ ခရီးဆက်ကတ်ပါမေ။

ခင်မင်မှုဖြင့်

ဦးသိန်းမောင်

ရက္ခိုင်ပြည်၏ အနာဂါတ်သည် ရက္ခိုင်အမျိုးကောင်းသား၊ အမျိုးကောင်းသမီးရို့၏ လက်ထဲတွင်ဟိသည်။

လာမည့်နိုင်ငံတကာရေးရာ ရက္ခိုင်သတင်းစဉ်တွင် ဖော်ပြရန်အတွက် အောက်ပါစာမူများကိုရီးချယ်ထားဟိပါသည် -

- **ခိုင်မင်းဖံ (ရခိုင်ပြည်) ၏ “သံတို သံပြတ် ရခိုင်စကားများ”** ဆောင်းပါး
- **နီတောက်ကြယ် ၏ “အာဖရိကန် - အမေရိကန် တိုင်းပြည်တခွင် တော်လှန်သူနှင့်ကလောင်သျှင်”** အခန်းဆက်ဆောင်းပါး
- **သီရိစောမြိမ် ၏ “လိမ္မော်စိမ်းစိ”** အခန်းဆက်ဘာသာပြန်ဝထု
- **ခိုင်ထွီး ၏ “ချပြန်ထိုး ‘မိုး’ ”** ကဗျာ
- **ဦးသိန်းမောင် ၏ “ရည်မှန်းချက် နှင့် ပန်းတိုင်”** အခန်းဆက်ဆောင်းပါး

ကျေးဇူးတင်ပါသည်။

အေဒီတာအဖွဲ့

အေဒီတာဘားသို့ပီးစာ

ထုတ်ပြန်သမျှအထဲမှာ အမှတ် (၂၀) မဂ္ဂဇိန်းစွာ အကောင်းဆုံးအတွဲဖြစ်လိမ့်ထင်ပါရေ။ စာမျက်နှာ များလာလို့ ဖတ်ရစွာ အားရပါးရ ကျပါရေ။ အင်္ဂလိပ်စာကဏ္ဍကို တိုးချဲ့လိုက်တော့အတွက် စာစောင်စွာ ပိုလို့မြင်မြင်ဆိုင်ဆိုင်ဖြစ်လာပါရေ။ ယင်းကဏ္ဍစွာ အင်္ဂလိပ်စာလေ့လာလိုက်စားနီကတ်တေ လူတို့အတွက် တစ်စိတ်တစ်ဒေသ အထောက်အကူဖြစ်ပါလိမ့်မေ။

အိစုပ်ဝထုချေက တွေးတောဆင်ခြင်စရာ၊ အဖိုးတန်ဒဿနတစ်ခုကို ပီးထားပါရေ။ ဂျော်ဂျီ (ရခိုင်ပြည်) ၏ ရခိုင်ရို့သဘာဝ၊ ရခိုင်လီသံချေတို့ကို ပေါ်လွင်အောင်ရေးထားစွာရေ သဖေါကျနှစ်သက်စရာပါ။

စောမြိမ်ရေ ရှားလော့ဟုမ်း အမှုလိုက်မှတ်တမ်းကို စိတ်ဝင်စားအောင်ရေးဖွဲ့ထားစွာကို တို့ရေ။ နီတောက်ကြယ်ကလဲ အမေရိကန်စာရေးဆရာတချို့ကို စာဖတ်ပရိတ်သတ်တိနန့်မိတ်ဆက်ပီးထားရေ။ အကျွန်ရို့ စာကြည့်တိုက်မှာ စာအုပ်တိမ့်နှောက်ရှာဖွေရေခါ ကိုယ်သိထားရေ လူတစ်ယောက်အကြောင်းကို ဖတ်ရစွာရေ မိတ်ဆွီဟောင်းတစ်ယောက်နန့် ပြန်တို့ရေပိုင်ပျော်ဖို့ကောင်းပါရေ။ Web page တိမှာ ကြီးကြီးစားစား ရှာဖွေထားစွာကို စာကိုး (REFERENCE) အရ သိရလို့ သူစွာအနာဂါတ်မှာ ထွန်းတောက်လာဖို့ ကလောင်သျှင်ကောင်း တစ်ယောက်အဖြစ်မျှော်လင့်ပါရေ။

ဒီမိုခရေစီစနစ်ကို ကူးပြောင်းဖို့ ပြင်ဆင်နီကတ်ချိန်မှာ ဒီမိုခရေစီ၏တန်ဖိုးတိ၊ စံနှုန်းတိကို တင်ပြပီးထားရေ မိုးညို၏ ဆောင်းပါးက ပြည်သူအတွက် အဖိုးထိုက်တန်ပါရေ။ ဦးသိန်းမောင်ရေး သူ၏ဘဝအတို့အကြံဆောင်းပါးက အမေရိကန်ကောလိပ်၊ တက္ကသိုလ်အကြောင်းတစွဲတစောင်း၊ သူရို့၏ ပညာရေးစနစ်၊ လူမှုဘဝ၊ ရုန်းကန်လှုပ်ရှားမှု၊ ကြီးစားအားထုတ်မှုတိကို အားကျ၊ အတုယူစရာတို့ရပါရေ။

အနီမောင်ကလည်း ရခိုင်စာအရေးအသားနန့်ပက်သက်လို့ မှတ်သား၊ လိုက်နာ၊ ပြုပြင်စရာချေတိကို တင်ပြပီးထားရေ။ ဇာဘာသာမှာမဆို စကားနန့်စာစွာ မတူကတ်။ သတ်သတ်စီဖြစ်တေ။ အကျွန်ကိုယ်တိုင်ရေးနီရေ စာလည်း စကားပြောဟန်အရေးအသားရာဖြစ်တေ။ ရခိုင်စာပီတည်တံ့ဖို့အတွက် စာရေးဟန်အရေးအသားကို ထိန်းသိမ်းကတ်ရဖို့၊ နိဂုံးပိုင်းမှာ သူက “လက်သမားအလုပ်ကို မျောက်လုပ်တေပိုင်” လို့ပြောလားပါရေ။ သူရင်ထဲက နိမ့်ချမှု (နိပါတ တရား) (Humble Humility) ကို မြင်တို့ရလို့ ဂုဏ်ယူလေးစားမိပါရေ။ မောက်မာမှု၊ ထောင်လွှားမှုတိ လွှမ်းမိုး၊ ကြီးစိုးနီရေအေပိုင် အချိန်ကာလမျိုးမှာ အေအမှုအကျင့်စွာရေ အတုယူစရာ စံနမူနာကောင်းတစ်ခုဖြစ်တေ။

အမှန်မှာ စာပီဝေဖန်ရေးစွာ စာဖတ်ပရိတ်သတ်အားလုံး၏ မူပိုင်အခွင့်အရေးဖြစ်တေ။ စာမရီးတတ်ကလည်း ဝေဖန်ပိုင်ခွင့်တော့လူတိုင်းမှာဟိပါရေ။ ကျိုးကြောင်းသင့်၊ အပြုသဖေဝေဖန်စွာကိုတော့ ဇာလူကိုပင်ဖြစ်ဖြစ် ဝမ်းပမ်းတသာ အမြဲတမ်းလက်ကမ်းကြိုဆိုကတ်ရပါဖို့။ ဝေဖန်ရေးစွာ အဝေဖန်ခံရသူအတွက် ကောင်းကျိုးမင်္ဂလာတစ်ပါးအဖြစ် မြင်ကတ်ရဖို့လို့ ယူဆမိပါရေ။

အေဂုပိုင်တင်ပြခွင့်ရရေအတွက် ကျေးဇူးတင်ပါရေ။

(ထွန်းလင်း)

၄ - ၂၆ - ၂၀၁၃

‘နိုင်ငံတကာရေးရာရကျွင်သတင်းစဉ်’ သို့ စာမူ ရီးသားပီးပို့ကတ်သောရခိုင်စာရေး ဆရာ ဆရာမများ၊ နားလည်မှုအသိဖြင့် ဝယ်ယူအားပီးကတ်သူများ၊ ကူညီဖြန့်ချိပီးသူမိတ်ဆွီများနှင့် အားလုံးသော ရကျွင်အမျိုးကောင်းသား၊ အမျိုးကောင်းသမီးအပေါင်းအား အထူးကျေးဇူးတင်ဟိကြောင်း မှတ်တမ်းတင်အပ်ပါသည်။

ငယ်စဉ်ဘဝ

ဝီလီယံချိတ်စမီးယားကို ခရစ်သက္ကရာဇ် ၁၅၆၄ ခုနှစ်၊ ဖေရယ်လ ၂၃ ရက်နေ့တွင် အိင်္ဂလန်နိုင်ငံ၊ စထရက်ဖေးအရပ်၌ဖွားမြင်ခဲ့ပါသည်။ စထရက်ဖေးသည် လန်ဒန်မြို့မှ ၁၀၃ မိုင်ခန့်အကွာတွင်တည်ရှိပြီး ယင်းအချိန်က ကုန်ဆိပ်မြို့တစ်မြို့ဖြစ်သည်။ ချိတ်စမီးယား၏ ဖခင် ဂျွန်ချိတ်စမီးယားမှာ သားရဲကုန်သည်တစ်ဦးဖြစ်ပြီး မိခင်မှာမေရီအာဒန် ဖြစ်သည်။ သားသမီး ၆ ယောက်အနက် ဝီလီယံချိတ်စမီးယားသည် တတိယမြောက် သားရတနာဖြစ်ပါသည်။

ဝီလီယံချိတ်စမီးယား၏ ငယ်စဉ်ဘဝနှင့်ပတ်သက်၍ အမှန်မှာ တိကျသောသမိုင်းမှတ်တမ်းအထောက်အထား မဟံသလောက်ဖြစ်ပြီး သူဖွားဖွားသည် နို့ရက်မှစ၍ သူတက်ခသည့် ကျောင်းများမှာ အများဆုံး ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ဟိသည့် အလားအလာအပေါ်မူတည်ပြီး ခန့်မှန်းမှတ်ယူထားခြင်းများသာဖြစ်ကတိပါသည်။ သူသည် စထရက်ဖေးအရပ်ဟိ King's New School တွင် ကျောင်းတက်ခသည်။ ယင်းကျောင်းတွင် စာရီး၊ စာဖတ် နှင့် ဂန္ထဝင်မြောက်အနုပညာ၊ စာပိုများကို လေ့လာခမည်ဖြစ်ပြီး သူ့ဖခင်သည် ဒေသဆိုင်ရာအရာဟိတစ်ဦးဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ သူ၏ ထူးချွန်မှုများကြောင့်လည်းကောင်း စရိတ်ငြိမ်းပညာသင်ကြားခွင့်ရဟိခလိမ့်မည် ဟူသည့်အချက်ကိုလည်း ယုံမှားသံသယဖြစ်စရာမလိုအပ်ပါချေ။

အိမ်ထောင်သည်ဘဝ

ဝီလီယံချိတ်စမီးယားသည် အန်နီဟော့သ်ဝေး (Anne Hathaway) ဆိုသူ အမျိုးသမီး နှင့် ၁၅၈၂ ခုနှစ်၊ နိုဗင်ဘာလ ၂၈ ရက်နေ့တွင် လက်ထပ်သည်။ လက်ထပ်ချိန်၌ ဝီလီယံချိတ်စမီးယား မှာ အသက် ၁၈ နှစ်၊ အန်နီက အသက် ၂၆ နှစ်ဖြစ်ပြီး သမီးရည်းစားဘဝတွင်ပင် အန်နီ၌ ကိုယ်ဝန်ဟိလားသည့်အတွက် လက်ထပ်ဖြစ်လားကတိခြင်းဖြစ်သည်။ သို့ဖြင့် ၁၅၈၅ ခုနှစ်၊ မေလ ၂၆ ရက်နေ့တွင် သူရို့၏သမီးဦး ဆူဆန်နာ ကို ဖွားမြင်သည်။ နောက် ၂ နှစ်အကြာ ၁၅၈၇ ခုနှစ်၊ ဖေဖျူဝါရီ တွင် ချိတ်စမီးယားရို့ ဇနီးမောင်နှံ၌ ဟန်းနက်နှင့်ဂျူဒီသ် ဟုအမည်မှည့်ခေါ်သည့် အမ္မာပူး သားနှစ်ယောက်ထွန်းကားပြန်သည်။ သို့သော် ဟန်းနက် မှာ အသက် ၁၁ နှစ်အရွယ်၌ (လူသူ အတိအကျ မသိဖြစ်လိုက်သောကိစ္စတစ်ရပ်ဖြင့်) ဆုံးပါးလား၏။ ထိုအမ္မာပူးနှစ်ဦးကိုဖွားဖွားပြီး နောက်ထပ် ၇ နှစ်တိုင်တိုင် ချိတ်စမီးယား၏ ဘဝမှတ်တမ်းမှာ ပျောက်ဆုံးနိမ့်၏။ အချို့အယူအဆအရ ချိတ်စမီးယားသည် ယင်းနှစ်များအတွင်း ဒေသခံမြို့ပိုင်သျှင်နှင့်အင်တန်လှမ်းသည့် တစ်နီရာရာသို့လားရောက်ပုန်းလျှိုးနီသည် ဟုဆိုပြီး အချို့ကမူ ကျောင်းတစ်ကျောင်းတွင် လက်ထောက်ကျောင်းအုပ်အဖြစ်ဖြင့် လားရောက်တာဝန်ထမ်းဆောင်နိုင်သည်ဟု ဆိုပါသည်။ ထိုနောက် လန်ဒန်မြို့ တော်သို့ ၁၅၈၀ ခုနှစ်၊ နှစ်လယ်ပိုင်း (သို့မဟုတ်) နှစ်ကုန်ပိုင်းတွင် ရောက်ဟိခသည်ဟု ခန့်မှန်းကတိပါသည်။ ဘဇောင်ပင်ဆိုစီ ယင်းနှစ်များကို သမိုင်းဆရာများက “ပျောက်ဆုံးလားသောနှစ်များ” (Lost Years) ဟု တင်စားခေါ်ဝေါ်ကတိပါသည်။

၁၅၉၂ နှစ်တွင်မူ ချိတ်စမီးယား၏ သည် လန်ဒန်မြို့တွင် ပြဇတ်သရုပ်ဆောင် နှင့် ဇတ်ညွှန်းရီးဆရာအဖြစ် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှု ပြုနိုင်ကြောင်း အထောက်အထားစတင်တို့ဟိလာရသည်။ များစွာသောသမိုင်းဆရာများ၏ ဖော်ပြချက်အရ ချိတ်စမီးယား၏ ပြဇတ်အရီးအသားများသည် ထိုအစပျိုးသည့်နှစ်များအတွင်းမှာပင် ယင်းအချိန်က ခေတ်ပညာတတ်၊ နာမည်ကြီး ပြဇတ်ရီးဆရာများ၏ အရီးအသား အဆင့်အတန်းများကို ကျော်လွန်နိုင်ကြောင်းပြင်ဆိုပါသည်။

၁၅၉၀ ပြည့်လွန် အစိုးပိုင်းနှစ်များအတွင်းတွင် ချိတ်စမီးယားသည် Lord Chamberlain's Men ပြဇတ်ကုမ္ပဏီတွင် တွဲဖက်မန်နေဂျာအဖြစ်ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်နိုင်ခဲ့သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ကုမ္ပဏီ၏နာမည်အား King's Men ဟုပြောင်းလဲလိုက်သည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင်ချိတ်စမီးယား၏ပြဇတ်များသည်လူကြိုက်များ၍အောင်မြင်မှုရခဲ့ကြောင်း မှတ်တမ်းများက ပြဆိုပါသည်။ ၁၆ ရာစုနှစ်များအတွင်းက အိင်္ဂလန်တွင် အထက်-တန်းလွှာများ၊ ရာထူးကြီးပုဂ္ဂိုလ်များ ပြဇတ်လောကအပေါ် အားပီးမှု မဟိခကတိပါချေ။ သို့သော် ချိတ်စမီးယား၏အစောပိုင်းကဗျာများဖြစ်သည့် "Venus and Adonis" (1593) နှင့် "The Rape of Lucrece" (1594) ရို့သည် ထိပ်တန်းအရာဟိကြီးအချို့၏ မှတ်ချက်များကို ရဟိအောင် ဆွဲဆောင်နိုင်ခ သော မှတ်တမ်းများကိုလည်းတို့ရပါသည်။

ယင်းရိုးစင်းသော စကားပြော၊ စကားပြေများကို သူသည် ခိုင်းနှိုင်း ဥပမာ ဥပမေယျများသုံးစွဲလျက် အသေးစိပ်၍ လည်းကောင်း၊ ဆွဲဆောင်မှုအားကောင်းပြီး စာပီဩဇာ သံပါသည့် ဝီရ ရသ မြောက် စကားစု များ သုံး၍လည်းကောင်း ရိုးဖွဲ့တတ်လေ့ ဟိသည်။ သို့သော် ချိတ်စမီးယားသည် ဆန်းသစ် တီထွင်၍လည်းရီး၏။

ရင်းနှီးတည်ထောင်မှုများပြုခြင်း

ချိတ်စမီးယားသည် ၁၅၉၇ ခုနှစ်ထဲတွင် စင်တင်ပြဇတ် ၁၅ ပုဒ်-ခန့်ကို ရိုးသားထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ယင်းနောက်တွင်သူသည် စထရက်ဖေး အရပ်၌ ဒုတိယမြောက်အကြီးဆုံး အိမ်တစ်လုံးကို သူ့မိသားစုအတွက် ဝယ်ယူလိုက်ပြီး "အိမ်သစ်" (New House) ဟု အမည်ပေးလိုသည်။ စထရက်ဖေးနှင့် လန်ဒန်သည် မြင်းဖြင့် ၄ ရက်ကြာ လားရသည့်ခရီးဖြစ်ရာ ပြဇတ်ရုံများအားလုံးပိတ်ထားရသော ဘာသာရေးဆိုင်ရာပိတ်ရက် ၄၀ ကာလအတွင်း၌သာ ချိတ်စမီးယားအနီးဖြင့် အိမ်သို့ပြန်လာလေ့ရှိပြီး အခြားအချိန်များတွင် တစ်နှစ်ပတ်လုံး လန်ဒန်တွင်နိထိုင်ကာ စာရေးခြင်း၊ သရုပ်ဆောင်ခြင်းများဖြင့် အချိန်ကုန်လွန်စီမံသည်။ ၁၅၉၉ ခုနှစ်တွင်မူ ချိတ်စမီးယားနှင့် သူ၏လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်မိတ်ဆွီများစုပေါင်းကာ သိမ်းမြစ်၏ တောင်ဖက်တွင် "ဂလ္မာလုံး" (Globe) ဟုနာမည်ပေးသည့် ပြဇတ်ရုံ တစ်ရုံကို တည်ဆောက်လိုက်ကတ်လိမ့်မည်။ ၁၆၀၅ ခုနှစ်တွင် ချိတ်စမီးယားသည် အိမ်၊ မြေ၊ မြို့ ရောင်းဝယ်ရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းတွင် ပေါင် ၄၄၀ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံလိုက်ပြီး ယင်းမှ နှစ်ဆ ခန့်အမြတ်ငွေရဟုဆိုလိုက်ရာ သူ့အား တစ်နှစ်လျှင် ပေါင် ၆၀ ခန့်စီ ပုံမှန်ဝင်ငွေရလားစီသည့် အခြေအနေ တစ်ရပ်ထံသို့ ရောက်လားသည်။ (ချိတ်စမီးယား၏ယင်းဝင်ငွေကြောင့်ပင်လျှင် သူသည် အချိန်ရပ်ဆိုင်းခြင်း မဟုတ်ပဲ ဆက်တိုက် စာရေးသားခွင့် ရဟုလားစီကြောင်း သုံးသပ်ဖြစ်ကတ်ပါသည်။)

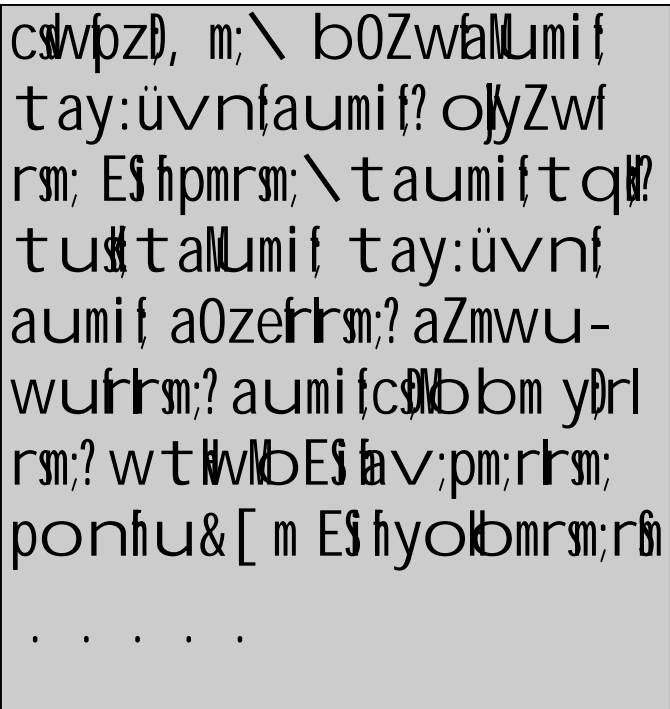
စာရေးဟန်

ဝီလီယံချိတ်စမီးယား၏ အစဉ်ပိုင်းပြဇတ်များကို သူသည် ရိုးရိုးသာမန်နဲ့စဉ်သုံးစကားပြော၊ စကားပြေများဖွဲ့စည်းပုံအတိုင်း ရိုးဖွဲ့ခပါသည်။ ယင်းရိုးစင်းသော စကားပြော၊ စကားပြေများကို သူသည် ခိုင်းနှိုင်းဥပမာ ဥပမေယျများသုံးစွဲလျက် အသေးစိပ်၍လည်းကောင်း၊ ဆွဲဆောင်မှုအားကောင်းပြီး စာပီဩဇာသံပါသည့် ဝီရ ရသ မြောက် စကားစုများသုံး၍လည်းကောင်း ရိုးဖွဲ့တတ်လေ့ရှိသည်။ သို့သော် ချိတ်စမီးယားသည် ဆန်းသစ်တီထွင်၍လည်းရိုး၏။ စကားလုံးအသုံးအနှုန်းဟောင်းများ၏ "မူ" ကိုလည်းမပျောက်စီပဲ ပိုမိုလွတ်လပ်၊ သစ်လွင်ဟန်ပါသည့် အသုံးအနှုန်းများဖြင့်အစားထိုး၍လည်းရိုး၏။ အသံထပ်၊ အသံကပ် ပုံစံမှလွတ်ကင်းသည့် ကဗျာလွတ်ရိုးဟန်ဖြင့်လည်းရိုး၏။ ပြဇတ်တစ်ခုနှင့်တစ်ခု၏ ဆင်တူယိုးမှားအခန်းများ၊ အခြေအနေများအတွက် ရိုးဖွဲ့ရာတွင် ပုံမှန်နိစဉ်သုံး ရိုးရိုးစကားပြေများကို ပြဇတ်တစ်ခုနှင့်တစ်ခုကြားတွင် စကားလုံး မထပ်စီပဲလည်း ရိုးဖွဲ့နိုင်စွမ်းဟိပါသည်။

အစဉ် ပြဇတ်များ

ရိုမီယိုနှင့်ဂျူးလီးယက် မှ လွဲ၍ ချိတ်စမီးယားရိုးဖွဲ့ခသည် (Ric - hard II, Henry VI (အပိုင်း ၁၊ ၂၊ ၃) Henry V စသည့်) အစောပိုင်း ပြဇတ်အများစုမှာ သမိုင်းနောက်ခံပြဇတ်များဖြစ်ကတ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် အားနဲ၊ ပျော့ညို၍ ခြစားသည့် အုပ်ချုပ်သူများကြောင့် တိုင်း နိုင်ငံအတွင်း ဘဇောင်သျှောင်အဆုံးသတ်ရလဒ် ကြုံတို့ကတ်ရပုံများကို အန

ပညာရသ မြောက်လှစွာ မီးမောင်းထိုးပြထားခြင်းများဖြစ်ပါသည်။ ယင်းအစပိုင်းကာလ ရိုးဖွဲ့မှုများထဲ၌ပင် ချိတ်စမီးယားသည် ဟာသဆန်ဆန်တင်ဆက်မှုများကိုလည်းပွဲထုတ်ခပါသည်။ ယင်းရိုးထဲတွင် ဉာဏ်နိဉာဏ်နက်နှင့် လျှို့ဝှက်မှုများပါဝင်သော်လည်း ပြောင်စပ်စပ်အချစ်ဇတ်လမ်းဖြစ်သည့် A Midsummer Night's Dream ၊ ချစ်ခြင်းမေတ္တာဖွဲ့ Merchant of Venice ၊ ဇေနဉာဏ်နှင့်စကားလုံးအသုံးအနှုန်းပြောင်မြောက်မှုကိုပြသသည့် Much Ado About Nothing ၊ ဆွဲဆောင်မှုအားပါသည့် As You Like It နှင့် Twelfth Night ပြဇတ်များ အပါအဝင်ဖြစ်ကတ်ပါသည်။ ချိတ်စမီးယား ပြဇတ်လောကသို့ဝင်ရောက်ပြီးနောက် အစောပိုင်းရိုးဖြစ်သည့် ထင်ရှားသောအခြားပြဇတ်များမှာ Titus Andronicus ၊ The Comedy of Errors ၊ The Taming of the Shrew နှင့် The Two Gentlemen of Verona ရှိဖြစ်ကတ်ပါသည်။

နောက်ပိုင်းရိုးဖွဲ့သည့် အလွမ်းဇတ် နှင့် အလွမ်းဇတ်ခံ ဟာသပြဇတ်များ

သက္ကရာဇ် ၁၆၀၀ နောက်ပိုင်းကာလအတွင်း ချိတ်စမီးယား၏ ရိုးဖွဲ့မှုများထဲတွင် ကြိုက္ခယဖြစ်ရပ်များကို ဇတ်အိမ်ဖွဲ့ထားသည့် အလွမ်းဇတ်နောက်ခံ ပြဇတ်များဖြစ်ကာ ယင်းရိုးထဲတွင် Hamlet ၊ King Lear ၊ Othello နှင့် Macbeth ပြဇတ်များမှာ လူသိများလှပေသည်။

ယေယျာယျအားဖြင့် ယင်းဇတ်လမ်းများထဲ၌ ချိတ်စဖီးယား၏ ဇတ်ကောင်များသည် (အချိန်တိုင်း၊ ခေတ်အဆက်ဆက်တိုင်း သို့မဟုတ် အမြဲတမ်းမှန်ကန်မှုတစ်ရပ်ဖြစ်သည့်) လူသားရို့၏ ငိုလွယ်၊ ပြုံးလွယ်၊ ဒေါသထွက်လွယ်၊ ခံစားလွယ်သည့် အဖြစ်များကို သရုပ်ဖော်မှု၌ ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း အခြံခံတင်ဆက်ထားမှုများ ဖြစ်ကတ်ပါသည်။ သစ္စာဖောက်ခြင်း၊ ပြစ်ဒဏ်ကျခံရခြင်းနှင့်နာကျည်းခြင်း၊ လိင်ဖောက်ပြန်ခြင်း နှင့် သီလသမာဓိ ပျက်ယွင်းခြင်းများကို ပျစ်ပျစ်နစ်နစ် ရိုးဖွဲ့တင်ဆက်ထားသည့် Hemlet ပြဇာတ်ထဲတွင် ယင်းအချက်များကို အပီပြင်ဆုံးပုံဖော်ပြထားပေသည်။ စိတ်ဓါတ်ပိုင်းဆိုင်ရာပျက်ယွင်းခြင်းနှင့် သီလ သမာဓိ မခိုင်မြဲမှုများ၏ နောက်ဆက်တွဲအဖြစ် ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုများနှင့် ကြုံတို့ရပုံများကို သူ့ဇာတ်ကောင်များဖြစ်သည့် သူ့ရဲကောင်းများနှင့် သူ့ရို့၏ ချစ်သက်လှယ်များကြားမှ ဖြစ်ဟန်၊ ပျက်ဟန်များ၊ အလှည့်အပြောင်းများနှင့် ရောနှောတင်ပြပုံဖော်ပြခြင်းများမှာ ချိတ်စဖီးယား၏ သူမတူသည့် ဇာတ်ကွက်ချ နည်းပညာ တစ်ရပ်ပင်ဖြစ်ပါသည်။

ချိတ်စဖီးယား နောက်ဆုံးရိုးဖွဲ့ခသည့် ပြဇာတ်များမှာ အလွမ်းဇတ်ခံကို ဟာသနှောသည့်တင်ဆက်မှုများဖြစ်ပြီး ယင်းရို့ထဲ၌ Lymbeline ၊ The Winter's Tale နှင့် The Tempest ပြဇာတ်များအပါအဝင်ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် အချို့ပြဇာတ်များမှာမူ ကြေကွဲဖွယ်အလွမ်းဇတ်ဟန်ဖြင့်ဖွဲ့ထားသော်လည်း ဆိုးသွမ်းသည့် အလွမ်းဇတ်များတော့မဟုတ်ပါချေ။ ဥပမာအားဖြင့် ပြန်လည်သင့်မြတ်ရေး နှင့် နားလည်ခွင့်လွှတ်ခြင်းများကို အသားပီးတင်ဆက်ပြထားသည့် King Lear သို့မဟုတ် Macbeth ကဲ့သို့သော ပြဇာတ်များ။

လူပင်သီသော်လည်း နာမည်တခါလည်းမသိသူ

ချိတ်စဖီးယားသည် ၁၆၁၆ ခု၊ ဧပြီလ ၂၃ ရက် နိတွင် သီဆုံးကြောင်း အစဉ်အလာအရပြောဆိုရိုးသားလာမှုများဟိပေသည်။ သို့သော် ပညာသျှင်အများကမူ ယင်းကို အတည်ပြုမှုရယူရန်ခဲယဉ်းသည့် မှတ်တမ်းတစ်ခုအဖြစ် မှတ်ယူထားကတ်ပါသည်။ သူ၏သီတမ်းစာအရ အမိ အများစုကို သူ့ရို့၏ သမီးအကြီးဆုံးဖြစ်သူ ဆူဆန်နာ သို့ပီးအပ်လားပြီး သူ့ဇနီးသည်နှင့်ပါက်သက်၍ ဒုတိယမြောက်အကောင်းဆုံးအိပ်ရာ (Second-best bed) ဟုတင်စားထားခြင်းအပေါ် အကောင်းဖက် နှင့် အဆိုးဖက် နှစ်ဖက်လုံးမှ ဝေဖန်ရိုးသား၊ ပြောဆိုမှုများ များစွာဟိကတ်ပါသည်။

ပြဇာတ်စာဆိုကဝိမော်ကြီးတစ်ဦးဖြစ်သော်လည်း မှတ်တမ်းမှတ်ရာနည်းပါးလွန်းသည့် တစ်နည်းအားဖြင့် ခိုင်လုံမှုအားနည်းသည့် ချိတ်စဖီးယား၏ ဘဝဇာတ်ကြောင်းအပေါ်၌လည်းကောင်း၊ သူ့ပြဇာတ်များနှင့် စာများ၏ အကောင်းအဆိုး၊ အကျိုးအကြောင်းအပေါ်၌လည်းကောင်း ဝေဖန်မှုများ၊ ဇောတကတက်မှုများ၊ ကောင်းချီးဩဘာပီးမှုများ၊ တအံ့တဩနှင့်လေးစားမှုများ စသည့် ကရဟာ နှင့် ပသံသာ များမှာ သူ သီဆုံးလားသည်မှာ နှစ်ပေါင်း ၄၀၀ ကျော်လွန်ပြီးဖြစ်သည့် အေန်ကာလအထိ အတောမသတ်နိုင်အောင် ဟိန်ကတ်ဆဲ ဖြစ်ပါသည်။

ဘဇောင်ပင်ဆိုစီ ချိတ်စဖီးယား၏ လူသား သဘာဝအရ အလွမ်းဓါတ်ခံများ၊ ခံစားလွယ်မှုများ၊ လောဖ၊ ဒေါသ၊ မောဟတရားများ၊ စိတ်ဓါတ်ကြံ့ခိုင်မှု၊ သမာဓိတရားအားကောင်းမှု၊ ပျော့ညံ့မှု၊ ပျက်စီးဆုံးရှုံး

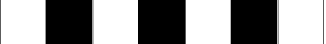
မှု၊ ပြန်လည်ပေါင်းစည်းမှု၊ ခွင့်လွှတ်အနစ်နာခံမှု စသည်များကို အနုပညာရသမြောက်လှစွာ၊ စကားလုံးဝေါဟာရကြွယ်ဝလွန်းစွာ တင်ဆက်ထားသည့် သူ့ ပြဇာတ်များသည် အေဂုလက်ဟိ သက္ကရာဇ် ၂၀၀၀ ကျော်တွင် ပိုမို လူကြိုက်များ၊ ရီပမ်းစားလာကာ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများစွာ၌ ဘာသာစကားမျိုးစုံ၊ စာပီမျိုးစုံတွင် တင်ဆက်ကပြအသုံးတော်ခံမှုများ၊ ရိုးသား ပြောဆိုမှုများ များစွာဟိန်တုန်းပင်ဖြစ်ပါကြောင်းနှင့် ကမ္ဘာ့ဂန္ထဝင်မြောက် ပြဇာတ်စာဆိုတော်ကြီး ချိတ်စဖီးယား သည် အသက် ၅၂ နှစ်အရွယ်၌ပင်သီဆုံးလားသော်လည်း ရာစုနှစ်ပေါင်းများစွာတိုင် နာမည်တခါမျှ မသီဆုံးသူများထဲတွင် ထိပ်ဆုံးတန်းမှ ပါဝင်သူတစ်ဦးပင်ဖြစ်ကြောင်း ရုဏ်ပြု၊ သုံးသပ်ရိုးသားလိုက်ပါသတည်း။

ချိတ်စဖီးယားကဲ့သို့ပင် ထူးချွန်ထက်မြက်သည့် ၊ ကမ္ဘာအရပ်ရပ်မှ လေးစားအားကျလောက်သည့် ရခိုင်စာဆိုကဝိမော်များလည်း ထွန်းကားလာကတ်ပါစီ။

အားလုံး ကျကျန်းမမာ၊ ချချမ်းသသာ ဟိကတ်ပါစီ။ ။

မောင်သာပေါ် (ရမ်းဗြ)

ကျမ်းကိုး
www.biography.com
The Life of Shakespeare by F.E. Halliday

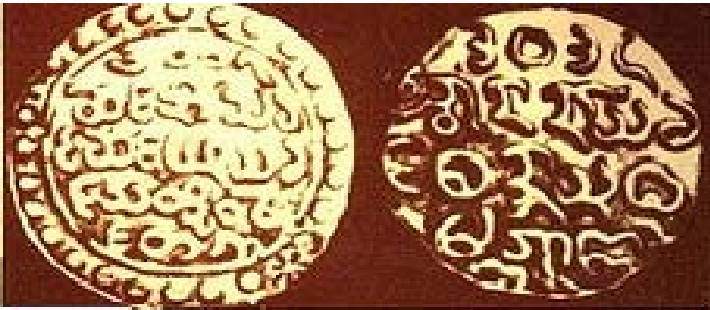

‘သုတ’ နန့် ‘ရသ’ ရို့ကိုလည်းကောင်း
‘သတ္တိ’ နန့် ‘ခွန်အား’ ရို့ကိုလည်းကောင်း
‘မရရတာ’ နန့် ‘ပညာ’ ရို့ကိုလည်းကောင်း
ပီးစွမ်းနိုင်သော စာများဖြင့်
လူ့အဖွဲ့အစည်းကို
အလှဆင် တင့်တယ် စီအံ့။ ။

ရခိုင်စာပီ အရိုးအသားနုန့် ဟထိုးသဒ္ဒါ ဟထိုးပြဿနာ

ခိုင်မင်းဇော်

တစ်ရက်နို့က ရခိုင်စာပီဖတ်ဖို့အတွက် မင်းရာဇာကြီး စာကြည့်တိုက်ကို ရောက်လားခပါရေ။ မင်းရာဇာကြီး စာကြည့်တိုက်နုန့် ရခိုင်သားကြီးစာပီစာကြည့်တိုက်ရို့ရေ အစိုးရောက် ရခိုင်စာပီ ချစ်သူတို့ အတွက် ကောင်းကောင်းကြီး တန်ဖိုးဟိရေ စာကြည့်တိုက်တိဖြစ်ပါရေ။ ရခိုင်သားကြီးစာကြည့်တိုက်ကို ဝင်နီကျဖြစ်ကေလေ့ မင်းရာဇာကြီး စာကြည့်တိုက်ကို မရောက်ဖြစ်စွာကြာဗျာလ်ဖြစ်တေအတွက် ရခိုင်စာပီနုန့် ပတ်သက်တေ ဗဟုသုတ တချို့ ရလိုရငြား ဝင်ကြည့်ခြင်းဖြစ်ပါရေ။ ယင်းမာ ရခိုင်သင်ပုန်းကြီးဆိုရေ ဂေါင်းစဉ်တစ်ခုကိုတို့ရပြီးကေ ယင်းအောက်မာ

“ ကြာပန်းနီဖြူ ယူလှာရေ

ဘုရားပန်းအိုး ထိုးနီရေ” ဆိုရေ စာသားတချို့နုန့်

“ဖြားကြီးနီမာ ပေါ်လောမျိုးလာရေ

ပြားဇီးသီးကို ငတန်စားရေ” ဆိုရေ စာသားတချို့ကို တို့ရပါရေ။ ယင်းအောက်မာလေ့ ‘လှာ’ တက်စား “လာ” ဖြစ်ရဖို့နုန့် “မာ” တက်စား “မှာ” ဖြစ်ရဖို့ ဆိုရေအကြောင်းကို မှတ်ချက်အဖြစ် ရိုးထားစွာကို တို့ရပါရေ။ ယင်းမှတ်ချက်ပြုထားရေလူဇွဲ မှတ်ချက်ထဲက “လှာ” ရေ ယင်း အချိန်အထိ အကျွန်နုန့် တိုက်ရိုက်မပတ်သက်ကေလေ့ “မာ” ရေ အကျွန်နုန့် ပတ်သက်နီပါရေ။ နောက်ထပ်တစ်ခါ “မှာ” လို့ ရိုးရဖို့စွာကို “မာ” လို့ ရိုးကေ ဟထိုးပျောက်ပနာ စာလုံးပေါင်းတိ ကရားငါးပါးဖြစ်နီဖို့ ဆိုပနာ အကျွန်နုန့် စာပီမိတ်ဆွဲတစ်ယောက်က စောဒကတက်လာပါရေ။

ဒေ “မာ” ကိစ္စမာ ရခိုင်သင်ပုန်းကြီးဖတ်စာကို ဝေဖန်ရေလူက ဇာကြောင့် “မှာ”ဖြစ်သင့်ရေလို့ မပြောထားကေလေ့ အကျွန်နုန့်စာပီမိတ်ဆွဲက “ မောင်မြသာမာ လက်မာ အသားမာတက်နီနီရေ” ဆိုရေ စာကြောင်းကို ချပြပနာ “မာ” နုန့် “မှာ” ကို ဇာပိုင်ခွဲခြားဖို့လေး လို့ စောဒကတက်လှာပြန်ပါရေ။ အမှန်က ယင်းဝါကျကို “မာ” သုံးခု ထည့်ပ နာ ရိုးဖို့မလိုအပ်ပါ။ “မောင်မြသာမာ လက်မာ အသားမာ တက် နီရေ” လို့ ရိုးကေ စာကြောင်းဇွဲ ယင်းလင်းလှပမှုကို တို့နိုင်ပါရေ။ ဝါကျတစ်ကြောင်းမာ နီ တိရေ တိအများကြီးပါနိုင်ရေပိုင် မာ တိ အများကြီးပါနီစွာရေ အဆန်းမဟုတ်ပါ။ “နာမ် (အသားမာ)” နုန့် ဝိဘတ် (လက်မာ)”

ကို ကွဲပြားလားအောင် “လက်မာ”ကို “လက်မှာ” လို့ ဟထိုးထည့်ပနာ ရိုးရဖို့ ဆိုပြန်ကေလေ့ ‘အမှာစာ၊ အမှာစကား’ စရေ ဟထိုးပါရေ နာမ်တိ ဟိနီပါသို့ရေ။ ယင်းအတွက်နုန့် ဝိဘတ်နီရမာ “မာ”ကိုသုံးခြင်းရေ ရခိုင်စာပီအရိုးအသားကို မထိခိုက်နိုင်ရေအပြင် လက်ဟိဘာသာစကား နုန့်လေ့ အလိုက်သင့်ကျပါရေ။

ဆရာကြီးမောင်ဗသိန်းကတော့ခါ “မှာ” ကို ရိုးဟောင်းစာပီတိ မာ တို့ရကေလေ့ ဂနီခေတ်ရခိုင်လူမျိုး အများစုရေ “မာ” ကိုရာသုံးရေ အတွက် ရခိုင်ဘာသာစကားရိုးစီးကြောင်းမာ အလိုက်သင့်လှော်ပနာ “မာ” ကိုသုံးစွာဖြစ်တေလို့ ဖြီယုင်းချက်ပီးထားပါရေ။ အမှန်က ယင်း အချိန်ပြနေောက်ဆက်၊ နီရာပြနေောက်ဆက်ဖြစ်တေ “မာ (ဝိဘတ်)” ရေ စာပီအထောက်အထားမဟိဘဲနုန့် ဟထိုးသံအခြံယိုင်ရာက တဆင့် ဖြစ်ပေါ်လာစွာမဟုတ်ပါ။ ရိုးအထက်ထက်ကပင် သုံးစွဲခကြောင်းကို ရိုးစာပီတချို့မာ တို့ရပါရေ။ အိဂီလိချ်ခေတ်ကူး ရခိုင်စာပီလက်ရာတစ်ခု ဖြစ်တေ ပိုးဝါဘွဲ့မာ “လောင်းသဘောမာ” ၊ “နားမာဝတ်ကေ” ၊ “မင်းသားမာလေ့ မင်းသား” စရေ “မာ (ဝိဘတ်)” အသုံးအနှုန်းတိ ကို တို့ရပြီးကေ ဘူးတောင်းကွဲဘုရားကျောက်စာမာလေ့ ကိုင်တွေ့ရမာ (ကိုင်တွယ်ရာမာ) ၊ မင်သဂိုရောမာ (မင်းသားကုန်းရွာမာ) အစဟိ ရေ “မာ (ဝိဘတ်)” အသုံးအနှုန်းတိကို တို့ရပါရေ။ စန္ဒြားမင်းဘွဲ့မာ လေ့ “ရွှိပြည်သျှင်မာ ဆီးဝါးတင်ရေ” ၊ “ဒို့သျှင်မင်းမာ ခေါ်ခြင်းရာကား” လို့ ရိုးထားစွာကို တို့ရပါရေ။

ယေပြီးကေ “လှာ” ကို တချက်ကြည့်ကတ်ပါမေ။ “ကြာပန်းနီဖြူယူလှာရေ” ထဲက လှာရေ ကြိယာမဟုတ်ဘဲ ကြိယာနောက်ဆက်ဖြစ် နီစွာကို တို့ရပါရေ။ “လှာ” နီရမာ လာဖြစ်စီချင်ရေ တိုင်သားတိက “ယူလှာ”ကို ယူပြီးကေလာစွာဖြစ်တေလို့ စောဒကတက်နိုင်ကေလေ့ ယင်း “လှာ”နုန့် ဆက်စပ်မှုတိကို ရှာကြည့်လိုက်တေခါ စားလှာ၊ ဖြစ်လှာ၊ သိလှာ၊ ပြောလှာ၊ တောင်းလှာ အစဟိရေ “လှာ”တိကို တို့ရပါရေ။ ယင်း “လှာ”တိရေ ‘လာ (come)’ နုန့် အဓိပ္ပါယ်သိမ်းခြားစီဖြစ်နီစွာကို တို့ရပါရေ။ ဇာကြောင့်ဆိုကေ ယင်း “လှာ”ရေ ကြိယာမဟုတ်၊ ကြိယာ နောက်ဆက်(ဝိဘတ်) ဖြစ်လို့ပါ။ ယင်း “လှာ”ရေ တဆတ်ဆတ် ပျောက်လှာရေ ရခိုင်စကားဖြစ်ပြီးကေ ဘာသာစကားယိမ်းယိုင်မှုကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လှာစွာ မဟုတ်ကြောင်းကို ရိုးရခိုင်စာပီတိက သက်သီပြန်ပါရေ။

ရောက်လှာအများ(လောကသာရပျို့၊ မင်းသုဝဏ်မူ)၊ စစ်ထိုးလှာသား(လောကသာရပျို့၊ စက်နွမူ)၊ ထစ်ကြိုးသွန်ကျလှာသည်(၁၂ ရာသီဖွဲ့၊ ကဆုန်လ၊ ဥက္ကာပျံ)၊ လျင်ပြင်းခုကြုံလှာသည်(၁၂ ရာသီဖွဲ့၊ တော်သလင်းလ၊ ဥက္ကာပျံ)၊ မင်းဖြစ်လှာသော်(ဖလံတောင်ပလက်နားကျောင်းမှ သျှစ်ကြောင်းရိုးပုရဂိုက်မူ)၊ တောင်းလှာငြားရေ (ကြောင်းရီ ၃၀ စန္ဒြား

မင်းဘွဲ့)၊ ငါးကျွဲဆက်လှာ(မဟာပညာကျော် လျှောက်ထုံး၊ ရခိုင်စာဆို တော်များ) အစဟိရေ အထောက်အထားတိရေ ရှီးခေတ် အဆက် ဆက်ကပင် လှာ အသုံးအနှုန်းဟိကြောင်း ကို သက်သိပြန်ပါရေ။

ယေကေလေ့ အကျွန်အပါအဝင် ဗမာစာပီ လောင်းရိပ် အငိုက်မိနီရေ ရခိုင်စာပီသမားတိက ရခိုင်ဘာသာစကားအစစ်ကို ဥပက္ခာပြုပနာ ပြောနိုင်ရေ၊ လားနိုင်ရေ၊ စားနိုင်ရေ လို့ရာ ရီးနီ ကတ်စွာကိုတို့ရပါရေ။ ဇာဖြစ် လို့ယင်းပိုင် ရီးကတ်စွာလေးဆိုကေ သဒ္ဒါရီးထုံးကို သတိ မပြုမိကတ်လို့ ဖြစ်ပါရေ။ အိဂီလိချ်သဒ္ဒါအရ “CAN” ရေ အဓိကကြိယာရှိမာ ဟိရေ အကူ ကြိယာဖြစ်ကေလေ့ ရခိုင်ခြင်းနန့်ပြန်ဆိုလိုက် တေခါ အဓိကကြိယာနောက်ကိုရောက်ပနာ ကြိယာနောက်ဆက်(ဝိဘတ်) ဖြစ်လားပါရေ။

ဒေဖြီယုင်းချက်ကို နားမလည်သူတချို့ ယင်းပိုင်ဆိုကေ ‘မင်း ဇာ က လာလေး’ တက်စား “မင်း ဇာကလာလေး” လို့ ပြောရဖို့လားလို့ မီးလာနိုင်ပါရေ။ ဒေဝါကျမာ ‘လာ’ရေ ကြိယာဖြစ်တေ အတွက်နန့် လာ လို့ရီးရပါဖို့။ ‘လာ’ရေ ကြိယာ ဖြစ်တေအတွက်နန့် သီးခြားအဓိပ္ပာယ်ဟိ ပြီးကေ ကြိယာနောက်ဆက်ဖြစ်တေ “လာ” မာကျ ခါ သီးခြားအဓိပ္ပာယ် မဟိပါ။ ကြိယာနု ပြုမှုဆောင်ရွက်မှုပြီးဆုံးကြောင်းကို ပြရေခါကြိယာ နောက် မာ “လာ”ကို ထည့်ရီးရပါရေ။ အထက်က ရခိုင် သင်ပုန်းကြီးမာ ကြာပန်း နီဖြူယူရေအမှက်စွဲပြီးလို့ ဘုရားပန်းအိုးတောင် ထိုးနီကြောင်း ကို ကြာပန်းနီဖြူယူလှာရေ၊ ဘုရားပန်းအိုးထိုးနီရေလို့ “ယူ (ကြိ ယာ)” နောက်မာ “လာ(ဝိဘတ်)” ကိုထည့်ရီးထားစွာဖြစ်ပါရေ။ ယင်း ကြောင့် ရခိုင်သဒ္ဒါ အသုံးအနှုန်းမှန်ကန်ပြီးကေ ဝိဘတ်နန့်ကြိယာကွဲပြား သင့်ရေအတွက် “လာ”ကို ကြိယာနောက်ဆက်အဖြစ် သုံးသင့်ပါရေ။

‘လာ’နန့် “လာ”ပိုင် ကြိယာမာ ဟထိုးဖြုတ်ပနာ ဝိဘတ်မာ ဟထိုးထည့်သင့်ရေ နောက် စာလုံးတွဲတစ်ခုဟိပါသို့ရေ။ ယင်းချင်ကား ‘နိုင် (ကြိယာ)’ နန့် “နိုင် (ဝိဘတ်)” ဖြစ်ပါရေ။ အကျွန်ရို့အချေခါက အိဂီလိချ်စာကို ဗမာစာနန့် တွဲပနာသင်ရေခါ “WIN - နိုင်သည်၊ CAN - နိုင်သည်” ဆိုပြီးကေသင်ခရပါရေ။ လက်တွဲရခိုင်ဘာသာစကားနယ်ပယ် မာကျခါ ယင်းစကားနှစ်ခုကွဲပနာ ဘောလုံးနိုင်ရေ၊ ကျင်နိုင်ရေ၊ ဖဲနိုင်ရေ၊

ပြောနိုင်ရေ၊ လားနိုင်ရေ၊ စားနိုင်ရေ ဆိုပြီးကေ ပြောကတ်စွာကိုတို့ရပါ ရေ။ ယေကေလေ့ အကျွန်အပါအဝင် ဗမာစာပီလောင်းရိပ် အငိုက်မိနီရေ ရခိုင်စာပီသမားတိက ရခိုင်ဘာသာစကားအစစ်ကို ဥပက္ခာပြုပနာ ပြော နိုင်ရေ၊ လားနိုင်ရေ၊ စားနိုင်ရေ လို့ရာ ရီးနီကတ်စွာကိုတို့ရပါရေ။ ဇာဖြစ် လို့ ယင်းပိုင်ရီးကတ်စွာလေးဆိုကေ သဒ္ဒါရီးထုံးကို သတိမပြုမိကတ်လို့ ဖြစ်ပါရေ။ အိဂီလိပ်သဒ္ဒါအရ “CAN” ရေ အဓိကကြိယာရှိမာ ဟိရေ အကူကြိယာဖြစ်ကေလေ့ ရခိုင်ခြင်းနန့်ပြန်ဆိုလိုက်တေခါ အဓိကကြိယာနု နောက်ကိုရောက်ပနာ ကြိယာနောက်ဆက်(ဝိဘတ်) ဖြစ်လားပါရေ။ ယင်းကြိယာနောက်ဆက် “နိုင်”ရေ ကြိယာမာပိုင်သီးခြား အဓိပ္ပာယ် မဟိဘဲနန့် သူ့ရို့က ကြိယာနုဆောင်ရွက်မှု ပြီးစီးနိုင်ကြောင်းပြရေခါ ယင်း “နိုင်”ကို ထည့်ပနာရီးသားပြောဆိုရပါရေ။ ဒေ “နိုင်” ကို ရခိုင်စာပီ သမားအများစုက သတိမပြုမိကေလေ့ ထူးထူးခြားခြား ‘နိုင်တကာ ရီးရာရကျိုင်သတင်းစဉ်’ မာ တို့ရပါရေ။ ရခိုင် ဘာသာစကားစာပီမာ ဒေပိုင် လှပရေ အသုံးအနှုန်းချေတိကို ဖော်ထုတ် ထိန်းသိမ်းကတ်ဖို့ ရခိုင်စာပီသမားတိမာ တာဝန်ဟိပါရေ။

ဟထိုးနန့် ပတ်သက်တေ နောက်အသုံးအနှုန်းတစ်ခုက အပိတ် စကားလုံးဖြစ်တေ “နန်း” ဖြစ်ပါရေ။ နန်း ကို အဂုနောက်ပိုင်းမာ နန်း ဆို ပြီးကေ ဟထိုးကိုဖြုတ်ပနာ ရီးလာကတ်စွာကိုတို့ရပါရေ။ ရခိုင်စကား ပြောကတ်တေခါ ဟုတ်တေကာနန်း၊ မဟုတ်မလားနန်း လို့ အယဉ်အယဉ် ကပင် နန်း ကို ဟထိုးထည့်ပနာ ရီးသားပြောဆိုကတ်ကေလေ့ ဒေနီ ဟထိုးသံမဟိရေ စစ်တွေစကား လွှမ်းမိုးလာရေခေတ်မာ ဟုတ်တေကာ နန်း၊ မဟုတ်မလားနန်း လို့ ဟထိုးကိုဖြုတ်ပနာ ရီးသားလာကတ်ပါရေ။ ဒေပိုင် ဟထိုးမပါရေ နန်း ကို မြင်ဖန်များလာရေခါ နန်း ကို ပြောဆိုကတ် တေလူတိကလေ့ နန်း ကိုသုံးပနာ ရီးသားလာကတ်ပြန်ပါရေ။ ဒေနီ ရခိုင် စကားပြောတိကိုကြည့်ရေခါ စစ်တွေဖက်က ရခိုင်စကားသံတချို့မာ ဟထိုးလုံးဝမပါစွာကို တို့ရပါရေ။ မှောင်ကို မောင်၊ လှ ကို လ၊ နှစ်ကို နှစ်၊ ဆိုပြီးကေ ဟထိုးဟိယဉ်သားနန့် ဟထိုးကိုဖြုတ်ပနာ ပြောကတ်တေ တိုင် သားတိရေ စံရခိုင်စာပီအတိအကျမဟိသို့ခြင်းကို အခွင့်ကောင်းယူပနာ သူ့ရို့ပြောရေအတိုင်း “နန်း” လို့ရီးသားကတ်စွာဖြစ်တေအတွက်နန့် ဟထိုးအရီးအသားနန့် ပတ်သက်လာကေ ဟထိုးနန့် သုံးစွဲပြောဆိုကတ် တေ လူတိနောက်ကိုရာလိုက်သင့်ပါရေ။ ဟထိုးကို သုံးပနာရီးသားပြောဆို ကတ်တေ ရခိုင်တချို့ရေ နန်း တက်စား နမ်း ကို သုံးပနာ ရီးသားကတ် ကေလေ့ ဟထိုးကို ဖြုတ်ပနာ ရီးသားကတ်စွာနန့်စာကေ နန်းဖြစ်ဖြစ် နမ်း ဖြစ်ဖြစ် ကောင်းရေလို့ ဆိုရပါဖို့။ (သန္တာမောင်မောင်နု ဖြစ်သင့်မဖြစ်သင့် ဆောင်းပါးမာ နန်း ကို ဦးစားပီးဖော်ပြထားကေလေ့ ဒေနီ ရခိုင်စာပီ ရီးသူအများစုမာ နန်း ကိုရာ သုံးပါရေ။)

ယေကေ “မာ” ဖြစ်ရဖို့စွာမာ ဇာဖြစ်လို့ “မာ” လို့ရီးရလေ လို့၊ ရီးကတ်စွာလေးလို့ မီးနိုင်ပါရေ။ စကားပြောကတ်တေခါ ရခိုင်တစ်မျိုး သားလုံးနီပါးက သုံးနှုန်းပြောဆိုကတ်ပြီးကေ စာရီးရေအခါမာလေ့ ရခိုင် စာပီသုတေသီတိက သုံးနှုန်းရီးသားကတ်တေပိုင် ရီးစာပီအထောက် အ ထားတိလေ့ ဟိရေအတွက်နန့် “မာ” ကို သုံးနှုန်းရီးသားရစွာဖြစ်ပါရေ။ ယင်း ‘မာ’ ပိုင် ရခိုင်တမျိုးသားလုံးနီးကပါး ဟထိုးဖြုတ်ပနာ ရီးသား ပြောဆိုကတ်တေ အသုံးအနှုန်းတစ်ခုက “နန့်” ဖြစ်ပါရေ။ “နန့်” ရေ

“နှင့်” ကတဆင့် ဟထိုးသံပြုတ်ရာကနီပနာ အသံပြောင်းလာစွာ ဖြစ်ပါရေ။ ရခိုင်စာပီသုတေသီ ဆရာကြီးမောင်စံဖော်ကတော့ခါ ယင်း “နန့်” ရေ ဗမာမကျ ရခိုင်မကျ စကားသံဖြစ်တေလို့ ဆိုခဲပြီးကေ ယင်း “နန့်” တက်စား “နာင့်” ကိုချပြခပါရေ။ ဟထိုးသံမပါစွာချင်းတတူတူမာ “နာင့်” ရေ စစ်တွေဒေသိယစကားနန့် ရမ်းပြဒေသိယစကားနှစ်ရပ်စလုံးနန့် လိုက်ဖက်ကေလေ့ ရမ်းပြဒေသိယစကားတစ်ခုတည်းကို အခြံပြုရေ နန့် ကိုရာ အသုံးများလာစွာကို တွံရပါရေ။ ဒေနီရာမာ အများသုံးဖြစ်တေ ဖြစ်တေ “နန့်” ကို သုံးသင့်ပြီးကေ “နှင့်” ဇ ဟထိုးပြုတ် တိုက်ရိုက် အသံထွက် ဖြစ်တေ နာင့် ကို သုံးချင်ပါက သုံးနိုင်ပါရေ။ အပုဂံင်စံစာပီ ခရီးလမ်းကို လားနီရေအချိန်မာ လူနည်းစုသုံးရေ “န” နန့် “နှောင်း” ကို မသုံးသင့်ပါ။ ယေမှလေ့ အကျွန်ရိုလားနီကတ်တေ စာပီပန်းတိုင်ကို အလျင် ရောက်ပါလိမေ။

ဥပမာတစ်ခုပြပါဆိုကေ ရှိ ကိုပြရပါဖို့။ ဒေနို့ ရခိုင် ကပျက်တိ ပဇ ဖျားမာ ‘ရှိ’ ရေ ဟထိုးသံ မပျောက်ဘဲ ‘ရ’ က ‘ယ’ သို့ ဗျည်းအရီးအသားပြောင်းပနာ ယို ဆိုပြီးကေ ပြောဆိုလှာ စွာ တွံရပါရေ။

ဒေပိုင် ရခိုင်တမျိုးသားလုံးနီးကပါး ဟထိုးကိုဖျောက်ပနာ ပြောဆို ရိုးသားကတ်တေ အသုံးအနှုန်းတိဟီရေပိုင် ဟထိုးပါရေအတွက် နန့် ဟထိုးသံ မပျောက်ဘဲ (သရသံအခြံမယိုင်ဘဲ) ဗျည်းအရီးအသား ပြောင်းလားစွာတိလေ့ ဟီပါရေ။ ဥပမာတစ်ခုပြပါဆိုကေ ရှိ ကိုပြရပါဖို့။ ဒေနို့ရခိုင် ကပျက်တိ ပဇဖျားမာ ‘ရှိ’ ရေ ဟထိုးသံမပျောက်ဘဲ “ရ” က “ယ” သို့ ဗျည်းအရီးအသားပြောင်းပနာ ယို ဆိုပြီးကေ ပြောဆိုလှာစွာ တွံရပါရေ။ ဒေကိစ္စနန့်ပတ်သက်လို့ အကျွန်ဇ စာပီမိတ်ဆို့တစ်ယောက်က ဆရာကြီး မောင်စံသိန်းဇ ရခိုင်ရသံ (၇၈) မျိုးထဲက “အတိုရုံး” ကို “အတိုရုံး” ဖြစ်သင့်ရေလို့ ဆိုလှာစွာကို ထည့်ပြောကြည့်ပါမေ။ အကျွန်ဇ စာပီမိတ်ဆို့က “အတိုရုံး”ဇ အဓိပ္ပါယ်ကိုချပြပြီးကေ “အတိုရုံး”ကို အစဉ်အလာမှားလာရေအမှားအဖြစ် ယူဆထားပါရေ။ ယေပြီးကေအစဉ် အလာသုံးလာရေ အသုံးအနှုန်းတိုင်းကိုလေ့ မှန်ရေလို့မယူဆသင့် ကြောင်း သုံးသပ်ထားပါရေ။ ယင်းယူဆချက်ရေ အဓိပ္ပါယ်အရတေးကြည့် ကေဖြစ်နိုင်ရေပိုင် တခြား အရိုးသားတိပိုင် ဟထိုးပြုတ်ပနာ အသံပြောင်း လာစွာဖြစ်တေ လို့ ယူဆ လို့လေ့ရပါရေ။ယေကေလေ့ ပျောက်ဖို့ကန်နီရေ ရအသုံးတိကို အဓိက ထားပနာတင်ပြထားရေ ဆရာကြီးမောင်စံသိန်းဇ သုတေသနပြုချက်ကို ထည့်တွက်သင့်ရေပိုင် တခြား ဟထိုးတိနန့် မတူရေ

ရကောက်ဟထိုးဇ ပြောင်းလဲပုံကို ကြည့်သင့်စွာကတစ်ကြောင်းကြောင့် “အတိုရုံး” ရေ မဖြစ်နိုင်ရေပိုင် ဖြစ်လေ့ မဖြစ်သင့်ပါ။

အစဉ်အလာသုံး အရိုးအသားအပြောအဆိုတိုင်းကို မှန်ရေလို့ မယူဆသင့် ဆိုရေအဆိုကို စာပီသမားရိုလက်ခံကတ်လိမေလို့ ယုံကြည် ပါရေ။ အစဉ်အလာသုံးအရိုးအသားတချို့ရေ ယင်းခေတ် ယင်းအခါကမှန် ကန်မှဟီကေတောင်မှ လက်ဟီအခြံအနီအရ ပြောင်းလဲသင့်ရေအတွက် ပြောင်းလဲ ရိုးသားကတ်စွာတိကိုလေ့ တွံရပါရေ။ ယင်းအထဲမာ ရကောက် အရိုးအသားတချို့ဖြစ်တေ စောင့်ရှောက်၊ အဖိုးရှင်၊ ရှုံးနိမ့်၊ ရှားပါးရိုကို စောင့်ယောက်၊ အဖိုးသျှင်၊ ယှုံးနိမ့်၊ ယှားပါး ဆိုပနာပြောင်းလဲစွာတိ ပါပါရေ။ ဇချင့်ကား စာပီသမားရိုဇ ကောင်းမြတ်တေ အယူအဆဖြစ်ပါရေ။ ဒေအပြောင်းအလဲတိကိုကြည့်ကေ ရှောက်၊ ရှင်၊ ရှုံး၊ ရှား စရေ ရကောက် အရိုးအသားတိမာပါရေ ဟထိုးသံတိစွာလုံးဝပျောက်မလားဘဲနန့် ယောက်၊ သျှင်၊ ယှုံး၊ ယှား ဆိုပြီးကေ “ရ” ကနီပနာ “ယ” နန့် “သ” သို့ ဗျည်းတိရာပြောင်းလဲလားရေအတွက်နန့် “အတိုရုံး” ရေ “အတိုရုံး” က လာရေဆိုစွာ မဖြစ်နိုင်ကြောင်းတစ်ချက်ပြောချင်ပါရေ။

နှောက်တစ်ချက်အနီနန့် စာပီသမားရိုက တကူးတက ပြောင်းလဲပစ်စွာမဟုတ်ဘဲ ဗမာဘာသာစကားလောင်းရိပ်ကြောင့် အခြံ ယိုင်လာရေ ဟထိုးနန့် ရအသုံးတချို့ကို ကြည့်ကတ်ပါမေ။ ရှိခိုး၊ ထင်ရှား၊ ပျော်ရွှင်၊ ရှိပြောင်း၊ ရွက်ရွှင်၊ ရွှတ်တိုက် စရေ ဟထိုးနန့် ရ အသုံးတိစွာ ဟထိုးမပျောက် ဘဲ နန့် ဗျည်းအသုံးပြောင်းလဲပနာ ယိုခိုး၊ ထင်ယှား၊ ပျော်သျှင်၊ သျှိ ပြောင်း၊ ရွက်လွှင်၊ လွှတ်တိုက်ဖြစ်လားခပါရေ။ ယင်းကြောင့် “အတိုရုံး”ရေ “အတိုရုံး” ကနီပနာ ဟထိုးပျောက်ပနာ ပြောင်းလဲလာစွာ မဟုတ်ကြောင်း ထင်ရှားပါရေ။ ဇာပိုင်ပင်ဖြစ်ဖြစ် အဓိပ္ပါယ်နန့် သင့်တော် မှဟီအောင် အတိုရုံးလို့ရိုးကတ်ဖို့ဗျာလ်ဆိုပြန်ကေလေ့ အထက်က ဟထိုးပါရေ ရ အသုံးတိဇ အခြံယိုင်တတ်တေ သဖေ၊ အရ “အတိုရုံး” ရေ “အ တိုယှုံး”ဖြစ်လားနိုင်ပါရေ။ ယင်းခါမှ “အမြတ် လိုလို့ နှင်းခံ တစ်ပေါ်လေ့”ဆိုရေ စကားပိုင် ဟထိုးချေတစ်ခုထည့်လိုက်စွာနန့် ယှားပါးလာရေ ရအသုံး (ရကောက်သံ) တစ်ခု ပျောက်လားနိုင်ပါရေ။ ယင်းကြောင့် ရခိုင်စာပီနန့် ဘာသာစကား ချစ်သူရိုအနီနန့် ဟထိုး သံတိကို ချင့်ချိန်ပနာ ပြောဆိုရိုးသားကတ်ဖို့ တိုက်တွန်းလိုက်ရပါရေ။

(ဆရာကြီးမောင်စံသိန်းအား ဒေဆောင်းပါးနန့် ကန်တော့ပါရေ။)

ခိုင်မင်းဇ (ရခိုင်ပြည်)

ကိုးကား

- မောင်စံသိန်း (ကိုယံစာထဲက ရခိုင်သဒ္ဒါတစ်စ)
- မောင်စံသိန်း (ရခိုင်ရသံ စီးစစ်ချက်)

ကြို့ပန်းတစ်ပွင့် နှုတ်ဆက်အနုပညာ

အို . . . . ကြင်မည်း မြတ်နိုးရသူ ‘ကို’
 မကြောက်ကော့ လေ
 လှုပ်လေ့ မလှုပ်ပါကော့
 စကားတိလေ့ မပြောကော့နန်း
 လူတိသျှင်တိ လုံးဝမမြင်နိုင်ဆိုလို့ပင်
 တနားချေ တိုင်းနီ
 ကို ကို ကြည့်ချင်ရေ
 မှောင်နန်းမည်းနန်း ပန်းရို့ နှစ်ယောက်ထဲရာလေ
 ယေကေလေ့ ကို ကိုပဲ ကြည့်ချင်နီမိရေ
 မိုးကျလာရေ ကို ခန္ဓာကိုယ်ချေ
 ကိုအသာ။ ကိုနှမ်း
 မျက်စိတိုက် စိထားပလင်
 တစ်ယောက်လေ့ မြင်ရစွာကမဟုတ်
 ပန်း . . . ကို ဘေးနားမှာဟိရေလေ
 သိယဉ်လား . . . ပန်း . . . ဟိစွာ သိယဉ်လား . .
 ကို ကို တို့ခွင့်၊ ထိခွင့်ရခါလေ
 ပဌမဆုံး နှမ်းလွှာချေတိ နန်းဖြစ်လို့မေ
 ကို နှီးလားအောင်လို့
 ဇာနီရာချေကိုလေ ဆိုစွာသိ သိလို့လား
 အိန်း . . . ကို မျက်ဝန်းအိမ်ချေတိလေ့ ဖြစ်နိုင်ရေ
 ကိုမျက်ဝန်းချေတိထက်ကို ပန်း . . . နှမ်းရေချေတိထင်းလားအောင်ထိ
 ကိုဘားကိုရင်ခုန်သံအနီးခါတိချေတိ ကူးလားအောင်ထိ
 ကို . . . . ပန်းကိုကြည့်
 မျက်လုံးဖွင့်လိုက်မိ
 ထော . . . . ကိုအကြည့်တိ
 နိမ့်လိုက်မြင့်လိုက် အငြိမ်မကျနိုင်ရေ ပန်းရင်ဖတ်ထက်မှာ
 ကိုလက်တိက ပန်းခါးသွယ်သွယ်ကို အသာအသာ နန်း ရှက်လိုက်ပြီးနာ
 ပန်းခန္ဓာတစ်လုံးကို ကိုလျှောကျလာစီရေ
 ကိုနန်း တတူ ပန်းက တသားတည်း
 ပန်းလေ သတိလက်လွတ်
 ကို ကိုယ်ထည်တစ်ခုလုံးလေ့ ဗရမ်းဗတာ

နိဂုံးဆိုစွာ ဟိပို့သို့လား
 အို . . . . မဟိနိုင်
 ကို . . . .
 အဂဏ်မသိစွာလာ ဆိုရေ . . . .
 ကို ကိုထာဝရ ခွင့်လွတ်ထားရေ
 ကို . . . . ပြန်လာလတ်နန်း
 ပန်း မျက်ရည်တိနန်း တဆတ်ဆတ်တုန်နီကေတောင်
 ဝု အခိုက်အတန့်ချေစွာ
 အေချိန်ချေစွာ . . . .
 ပန်းနန်းတူကူ ကမ္ဘာမြီ မပျောက်ကွယ်သရို့
 နက်ဖန်ပေါင်း ကုဋေကုဋေထိပါ
 ကို အနားကို ထပ်လာခွင့်မဟိပျာယ်
 ဒေတစ်ခါလမ်းခွဲရာ
 တတူ စိုက်ပျိုးချင်ခရေ အမှတ်တရတိ
 လုပ်ပြီးပျောက်လေ . . . . အားလုံးပြီးပျာယ်
 ပန်းကို ယုံပါ ကို . . . . ပန်းရို့ တတူဖြတ်သန်းပျာယ်
 သံသရာတဆုံးထိ ပန်းရို့ . . . .
 ပန်း ကိုနားမှာ မဟိရေခါ
 အသက်ရှည်အောင်နီရဖို့နန်း
 ပျော်အောင်နီရဖို့
 ပန်းအတွက်လေ . . . .
 ဝုစကားပြောနီရေ
 ဒေကလို့မေအတွက်
 တစ်ခုလေ့ ပူစရာမလို
 ပန်းလေ နောင်တ မပါဘဲ
 နှုတ်ဆက်ခရေ . . . .
 ကို ကို . . . . ။ ။

ကျောကြာညို (ရခိုင်သမီးမျှ)

၀၇၊ ဖေဖူးလ၊ ၂၀၁၃

“Silk Movie” က “Farewell love letter” ကို ဘာသာပြန်ပါရေ။

သီရိစောခြံမြံ

(အယင်လ မှ အဆက်)

“သူရို့ လုပ်ချင်စွာလုပ်လိုရရေ၊ ယကေလဲ အဆုံးသတ်မှာ ငါ အနိုင်ရ ရဖို့” ဆိုပနာ တိုင်တည်ပြောရေအပြောမျိုးနန့် ပြောပါရေ။

“(အိမ်ဖော်) မေရီကိုပြောလိုက် ငါ့အခန်းထဲမှာ ဒေနိုမီးဖိုတစ်ခု ဖိုပီးလို့။ နောက် ဟိုသျှမ်းက ရှို့နီ ဖော်ဒ်ဟန် ကိုလည်း လွှတ်လိုက်” လို့ ပြောပြန် ပါရေ။

ကျွန်တော်လဲ သူခိုင်းရေအတိုင်း လိုက်လံဆောင်ရွက်ပါရေ။ ရှို့နီ လာရေခါ အထက်ထပ်က ဘကြီးအခန်းကိုတက်လာဖို့ ပြောလိုက်ပါ ရေ။ ယင်းမှာ မီးဖိုကတော့ မီးညွန့်တိတည်းညီးနန့် တောက်လို့။ မီးဖို ဘေးမှာလဲ မီးကျွမ်းထားရေ စာရွက်ပြာမဲတီ ဗလပွနန့်။ ကြီးသေတ္တာချေ ကတော့ ဟာလာဟင်းလင်း၊ အပွင့်၊ သေတ္တာထဲကို အသာချေ ကြည့် လိုက်တေခါ ကျွန်တော်အံ့ဩမှုတိနန့်သတ်ထားမိစွာက မိုးထပိုင်းက စာ အိတ်မှာရီးထားရေအတိုင်းယာ - “K” ဆိုရေစာလုံး ကို သုံးခါရီးထားစွာ တို့ရပါရေ။

“ရှင် - - ငါ့သီတမ်းစာအတွက် မင်းကို သက်သီအဖြစ်ထားချင်ရေ” လို့လည်း ဘကြီးက ကျွန်တော့်ကိုပြောပါရေ။ “ငါ့အိမ်နန့် မြို့ကွက်တီ အ ကျိုးအမြတ်၊ အဆိုးအပြစ်ကအစ မင်းပါပါဖြစ်တေငါ့ညီအတွက်ထားပစ်ခ ဖို့။ သူသီလားရေခါတော့ယင်းပစ္စည်းတိကို ခြွင်းချက်မဟိ မင်းပိုင်လာလိမ့် မေ။ အားလုံး အေးအေးဆေးဆေး၊ ငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်း ဆိုကေတော့ကေ ကောင်းယင့်၊ အဲ - - ယင်းပိုင်မဟုတ်ဆိုကေတော့ အရာအားလုံးကို မင်း၏ အဆိုးဆုံးရန်သူတိအတွက် ထားပစ်ခဖိ။ နောက်ထပ်ဖာတိဖြစ်လာ ဖို့သီလဲ ငါလဲမသိ။ မာစတာဖော်ဒ်ဟန် ပြရေနီရာမှာ တစ်ချိန်း လက်မှတ်

ထိုးလိုက်”

ကျွန်တော်လဲ ယင်းသီတမ်းစာမှာ လက်မှတ်ထိုးလိုက်ပါရေ၊ ရှို့နီ ကတော့ ယင်းစာရွက်စာတမ်းတိကိုယူလားခပါရေ။ ဒေပိုင်ထူးဆန်းရေ အနီအထားတိကလဲ ကျွန်တော့အတွက် မီးခွန်းတိဖြစ်စီပါရေ။ နက်ရှိုင်း ရေစိတ်ဝင်စားမှုနန့်အတူ ကျွန်တော်လည်း အပြောင်းအပြန် အလီလီ ပြန် လှန်စဉ်းစားပါရေ။ အဖြေကတော့ကေ တစ်ခုလည်း ဟုတ်တိပါတိတိ ထွက်မလာလတ်ပါ။ ကြောက်စိတ်၊ စိုးရိမ်စိတ်နန့် မအီမသာဖြစ်ခြင်း တိထဲက ကျွန်တော်ရုန်းထွက်လို့မရဖြစ်နီပါရေ။ ဒေပိုင်နန့် သီတင်းပတ်တိ ကုန်လားခရေ။ ကျွန်တော်ရို့ဘဝတိလဲ တစ်ခုလဲတော့မဖြစ်လာပါသိ။

ယကေလဲ ဘကြီးပြောင်းလဲနီစွာတိကိုတော့ကေ ကျွန်တော်မြင်နီ ရပါရေ။ သူ့အခန်းကို အထဲဖက်က မိုးဂျောက် ချပနာ လူသူတိနန့်ကင်း ကင်းစီးစီး အခန်းထဲမှာယာ နီပါရေ။ အယင်ကထက် အရက်ပိုသောက် လာပါရေ။ တခါတလီကျကေ အယစ်လွန်ပနာ သီနပ်တစ်လက်ကိုင်လို့ တစ်ယောက်ကိုလဲသူ မကြောက်ကြောင်း၊ လူဖြစ်ဖြစ်၊ တဆီသရဲဖြစ်ဖြစ် သူ့ကို ခြံထဲကသိုးတစ်ကောင်ပိုင် လှောင်ထားလို့မရကြောင်း အော် အော် ပနာ ခြံထဲမှာ ဝရုန်းသုန်းကားလျှောက်လားနီပါယင့်။ ယင်းနောက်မှာ ကသုတ်ကယက်နန့် အိမ်ကိုပြန်လာပြီးကေ ဝင်ပြီးပြီးချင်းတံခါးကို မိုး ဂျောက်ချပါရေ။

ယင်းပိုင်နန့်ပင် မိစတာဟုမ်း - - ယင်းအဖြစ်အပျက်တိ နိဂုံး ချုပ်ဖို့အချိန်တစ်ချိန်ကို ရောက်ပါလတ်ပါရေ။ စိတ်ရှည်လက်ရှည် နား ထောင်ပီးရေအတွက်လည်း ကျေးဇူးတင်ပါရေ။ တစ်ညညီခါလဲယင်းပိုင်ယာ ခြံထဲဆင်းပြီးနီယင်း နန့် ဘကြီး လုံးဝပြန်မလာပါယာ။

ကျွန်တော်ရို့တိသူ့ကိုရှာဖို့လားရေခါမှာတော့ သူရေ ခြံအောက် ဖက်နားက ရိုကန်ချေထဲမှာ မျက်နှာအပ်လို့ကျန်စွာကိုတို့ရပါရေ။ တစ်စုံ တစ်ရာအကြမ်းဖက်ခံထားရရေလက္ခဏာ တစ်ခုချေလည်းမဟိပါ။ ရီ ဆို စွာလဲနှစ်ပေလောက်ယာ နက်စွာပါ။ ထူးတော့ကေ စကေ ထူးထူး ဆန်း ဆန်းပါ။ ရဲသားတိကတော့ သူ့ကိုယ်သူ သတ်သီစွာလို့ယာ မှတ်ချက်ချ လားကတ်ပါရေ။ သူက လပေါင်းအင်တန်ကြာ ယင်းပိုင် ထူးထူးဆန်းဆန်း အပြုအမူတိကို လုပ်နီကျ။ သူ့စွာသူ သတ်သီရေ ဆိုစွာကိုတော့ ကျွန် တော်မယုံ။ သီခြင်းတရားကိုသူဖာလောက်ထိကြောက်တေ ဆိုစွာ ကျွန် တော်သီတတ်နီပါရေ။

ဒေပိုင်နန့်အချိန်တိနှောင်းလားခရေ။ ပါပါကတော့ အိမ်၊ မြို့ကွက် နန့် ငွီးသား ပေါင်တစ်သောင်းလေးထောင်ကို အမို့အဖြစ် ရလိုက်ပါရေ။ “တချက်ချေ - - တချက်ချေ” ဆိုပနာ ဟုမ်းကကြားဖြတ်ဝင်လိုက်တေ။

“မင်း ဇာတ်လမ်းကတော့ကေ ငါကြားဖူးသမျှတိထဲက အထူးဆန်းဆုံး အဖြစ်အပျက်တိထဲမှာ တစ်ခုအပါအဝင်ယာဝေး၊ ယေနန့် မင်းဘကြီး စာ ရရေ ရက်စွဲ နန့် ဆုံးပါးလားရေရက်စွဲတိကို ငါ တခေါက်ချေသိပါရစီ”

“ ၁၈၈၃ ခု မာ့ချီလ ၁၀ရက်နိမှာ စာရောက်လာစွာဖြစ်ပြီးကေ နောက် ထပ် ခုနစ်ပတ်အကြာ မေလနှစ်ရက်နိ ညဉ့်ခါဖက် မှာ ဘကြီးဆုံးပါးလား ပါရေ”

“ကျေးဇူးယာ၊ မင်းဇာတ်လမ်းကိုဆက်ပါ”

ဘကြီးအမိထားခရေ အိမ်သို့ ပါပါ ပထမဆုံးလာရေခေါက်မှာ အမြဲတမ်းသော့ခတ် ခတ် ထားတတ်တေ အထပ်ခိုးထက်က အခန်းကို စီ စစ်ကြည့်ဖို့ ကျွန်တော်က တောင်းဆိုပါရေ။ အထဲထဲမှာအပျက်အစီးတိ နန့် ကြီးသေတ္တာ။ သေတ္တာ၏ အတွင်းဖက်အဖုံးမှာ “K. K. K.” လို့ စာလုံး တိရီးထားရေ စာရွက်ဟိနိပြီးကေ “စာများ၊ အမှတ်တရ၊ လက်ခံပြီစာများ နှင့် မှတ်ပုံတင်” လို့လည်း ယင်းအောက်နားမှာရီးထားစွာကိုတို့ရပါရေ။

အေချင့်တိရေ ဘကြီးမီးတိုက်ပနာ အစ ဖျောက်ပစ်လိုက်တေ စာတိဖြစ်လိဖို့လို့ ကျွန်တော်ရို့ မှတ်ချက်ချဖြစ်ကတိပါရေ။ နောက်က တော့ အရေးကြီးပစ္စည်းဆိုလို့ အခန်းထဲမှာတစ်ခုလဲ မဟိပါ။ စာရွက် စာ တမ်းတိနန့် ဘကြီးအမေရိကမှာ နိခါကအကြောင်းတိကို ရီးထားဖူးရေ မှတ်စုစာအုပ်တိ လောက်ပါယာ။ တချို့စာရွက်စာတမ်းတိကတော့ သူ့ အနီနန့် သတ္တိဟိသော၊ တာဝန်ကျိမြှန်သော စစ်သားကောင်းတစ် ယောက်ဖြစ်ခရေဆိုရေ စစ်အတွင်းကာလက ဂုဏ်ပြုအထောက်အထား တိပါ။ တခြားတိကတော့ကေ နိုင်ငံရီးအကြောင်းတိပါ။ တောင်ပိုင်းပြည် နယ်များပြန်လည်ထူထောင်ရေးလုပ်တေ အချိန်ကပါ။ သူ့အနီနန့် မြောက် ပိုင်းကလွတ်လိုက်တေ နိုင်ငံရီးသမားတိကိုလုံးဝဆန့်ကျင်ကြောင်းတိ ပါ ပါ ယင်း။

ယင်းချင့်ရေ ၁၈၈၄ နှစ်ဦးပိုင်း၊ ဟိုသျှမ်မှာ ပါပါ နီဖို့ ပြောင်းလတ် တေအခါကပါ။ ၁၈၈၅ ခု ဂျန်ချူဝါရီလထိ အားလုံးက ပကစိအကောင်းသို့။ နှစ်သစ်ကူးလို့ လေးရက်ကြာလတ်တေနောက်မှာ ပါပါဘားက ထူးထူး ဆန်းဆန်းတအံ့တဩနန့်အော်လိုက်သံကို ကျွန်တော်ကြားလိုက်ရပါရေ။ မိုးထစာ ထမင်းပိုင်းမှာ သူရေ လက်တစ်ဖက်က စာအိပ်အပွင့်တစ်လုံး၊ ကျန်လက်တစ်ဖက်က လိမ္မော်စိခြောက်ချေတိကို ကိုင်ပနာထိုင်နိပါရေ။ သူရေ ကျွန်တော်ပြောပြခရေ ဘကြီးအဲလိယာ့စ် အကြောင်းကိုရက်ပြတ် ရယ်စရာတစ်ခုပိုင်လုပ်နိကျ။ အေဂုကျခါ ပါပါကိုကြည့်ရစွာ ဇေဝေဇဝါနန့် ကကောင်းကြောက်နိပုံပေါ်ပါရေ။

“ဂျင် ချင့်တိက ဇာအိပ္ပယ်လဲချင့်” လို့ အထစ်အထစ်အငဲ့ငဲ့ နန့် ပါပါ က မိန်းပါရေ။

“ယင်းချင့် “K. K. K.” လို့ ကျွန်တော်လဲပြန်ပြောလိုက်ပါရေ။ ကျွန်တော်လဲ ကြောက်သုန်ဒလေ့နန့်ပါ။

စာအိပ်ထဲကို သူကြည့်လိုက်ပနာ “ယေကေ - - အေချင့်က - -” လို့ တွေးပြောပြောပနာ “ယေနန့် ယင်းအထက်မှာဝါ ဇာတိရီးထာလဲ” လို့ ဆက်မိန်းပါရေ။

“စာရွက်တိကို ကျောက်ထိုင်ခုံထက်မှာချထားလိုက်ပါ” လို့ ကျွန်တော်က သူ့ ပက်ခုံးထက်က ကျော်ကြည့်ဖတ်ပနာ ပြောလိုက်ပါရေ။

“ဇာစာရွက်တိလဲ၊ ဇာကျောက်ထိုင်ခုံလဲ” လို့ ပါပါက ပြန်မိန်းပါရေ။

“ခြံထဲကကျောက်ထိုင်ခုံလေ၊ ယကေလဲ စာရွက်တိကိုတော့ ဖျက်ဆီးပစ် လိုက်ရပါဖို့ယေ”

“အမှိုက်တိယာ - - အလကား၊ အဝေး ငါရို့တိ တရားဥပဒေအောက်မှာ နီ နီ ကတ်စွာ၊ အေချင့်တိက ရူးထီရူးထား၊ ကြောင်တိကြောင်တောင်တိ ရာ၊ ယေနန့် အေချင့် ဇာက လာစွာလေချင့်” လို့ပါပါကပြောလိုက်ပါရေ။

“ဒန်ဒီး ကပါ ပါပါ” လို့ စာတိုက်တံဆိပ်ခေါင်းကိုကြည့်ပနာ ကျွန်တော်ဖြေ လိုက်ပါရေ။

“ဒန်ဒီးက? အလကား အမိပ္ပယ် မဟိရေကိစွတိ၊ ဒေသျှောင်မျိုးတိကို ငါ က တော့ကေ တစ်ခုပိုင်လည်း ဂရုစိုက်နီဖို့မဟုတ်ဝေး” လို့ သူက ပြောပါ ရေ။

“ဇာဖြစ်လို့ သူရို့တိက ကျောက်ထိုင်ခုံနန့် စာရွက်တိအကြောင်းကို ငါ ဘားသို့စာရီးစွာလဲ”

“ဒေကိစွကို ရဲကို အကြောင်းကြားထားသင့်ရေလို့ မောင်မောင်ထင်ပါရေ ပါပါ” လို့ ကျွန်တော်လဲပြန်ပြောပါရေ။

“သူရို့တိက ငါ့ကိုပိုင်းရယ်ကတ်လိမ့်မေ၊ ယင်းချင့်တိကို ငါလုပ်မနီဝေ”

“ယင်းပိုင်ဆိုကေ ရဲကို မောင်မောင်ရာ အကြောင်းကြားလိုက်ပါမေ”

“အဝေး မလုပ်ကော့၊ ရဲကို လုံးဝမတိုင်ကော့လို့ ငါမင်းကိုတားမြစ်တေ” လို့ ပါပါ က ပြန်ပြောပါရေ။

ဂေါင်းမာတတ်တေ ပါပါနန့် စကားပြိုင်ငြင်းနီလို့ မဖြစ်ပါ။ ယ ကေလည်း စာအတွက်တော့ခါ ကျွန်တော် ကကောင်း စိတ်သောက ရောက်ရပါရေ။

ယင်းစာရောက်ပြီးလို့ သုံးရက်လောက်အကြာမှာ ပါပါရေ မိုင် အင်တန်အစီးမှာနီရေ သူ့သူငယ်ချင်းဟောင်း၊ ဗိုလ်မှူး ဖရီးဘော်ဒီဘားသို့ လည်ဖို့ထွက်လားခပါရေ။ ယေအတွက် ကျွန်တော်လဲပျော်လားခပါရေ။ သူလားသင့်ရေ။ သူအိမ်မှာ ဟိမနီကေ သူ့အတွက် အန္တရာယ်ပိုကင်းရေ လို့ ကျွန်တော်ထင်ပါရေ။ ယကေလေ့ကျွန်တော့အထင် လုံးလုံးလျားလျား မှားပါရေ။ ပါပါလည်ဖို့ထွက်လားလို့ ဒုတိယမြောက်နိမှာ ပါပါသူငယ်ချင်း ဗိုလ်မှူးဘားက ကြီးနန်းစာဝင်လာလတ်ပါရေ။ ပါပါရေ မြီတွင်းခေါင်းကြီး တစ်ခုထဲကို ပြုတ်ကျလားပနာ ဂေါင်းမှာဒဏ်ရာနန့် သတိလုံးဝမရ ကြောင်းနန့် ယင်းမှာသို့ ချက်ချင်းလိုက်လာဖို့အကြောင်းကြားထားစွာပါ။

သီရိစာ ဇွိမ်

၁၊ ၃၀၊ ၂၀၁၃

(အပိုင်း (၃) ကို နောက်လဆက်ဖတ်ကတ်ပါရနီ။)

English Section

“Lifeless Soul”

By **SU MWAN PHROE**

07.Feb.2013

2013

Years of twenty-three

Getting dispose of eating rice

Getting dispose of companionship

of those who only capable of cooking rice

Dismiss the counting standard, you opportunists

Get involved, most engaged and be the worst

said you will reach to out of this world

I no say impossible

First revolution

Bring it on

Second revolution

Come after you

Third revolution

Soul in timidity

Dreamy dreamy bondage

So far away so far away.

Efi h&;ql &mt d'v dsa0g[m&rsn;

deflation: စီးပွားရေးဆိုင်ရာ၌ကျုံ့ခြင်းဖြစ်စဉ်။ ဤဖြစ်စဉ်၌ စီးနှုန်းများ ကျခြင်း၊ လုပ်ခ လစာများနည်းလာခြင်း၊ အလုပ်လက်မဟိများပြားခြင်း၊ သွင်းကုန်များနည်းပါးလာခြင်း စသည်ဖြင့် တိုးတက်မှုနှောင့်နှေးသည့် ကျုံ့ခြင်းဖြစ်စဉ်။ အခွန်အခများတိုးမြှင့်မှုမှလည်းကောင်း၊ အတိုးနှုန်းများမြင့်တင်မှုမှလည်းကောင်း၊ အစိုးရအသုံးစရိတ် လျော့ချမှုမှလည်းကောင်း အဆိုပါဖြစ်စဉ်ပေါ်ပေါက်နိုင်ပါသည်။ ကျုံ့ခြင်းမူဝါဒ၌ ဝယ်လိုအားများကို လျော့ချ လိုက်ခြင်းဖြင့် ပြည်ပမှသွင်းကုန်နည်းပါးလားပြီး ပီးရီနည်းပါးလားရာ ဦးကြီးသုံးစွဲပီးချိရမှု၌ အားမျှခြုံဖြစ်ကောင်းဖြစ်စီနိုင်ပါသည်။

defunct: ဆက်လက်တည်တံ့မရှိသော။ ဆက်လက်ဖြစ်တည်မှု မဟိသော။ ဥပမာအားဖြင့် ဆိုဗီယက်ယူနီယံသည် defunct organization ဖြစ်ပါသည်။

delegate: ကိုယ်စားလှယ်။ တစ်စုံတစ်ရာအတွက် ကိုယ်စားပြု ဆောင်ရွက်ရန်အခွင့်အာဏာရပုဂ္ဂိုလ်။

delegation: ကိုယ်စားလှယ်များစုပေါင်းအဖွဲ့။ (ပိုမိုကြီးမား၊ များပြား သောအုပ်စုအတွက် ကိုယ်စားပြုခြင်းကို ရည်ညွှန်းပါသည်။)

demagogue: အခြားအုပ်စုတစ်ခုခုအပေါ်ထိုးနှင်တိုက်ခိုက်ကာ မိမိ တိုင်းပြည်နှင့်လူမျိုး(သို့မဟုတ်) အုပ်စု(သို့မဟုတ်) ဝါဒအပေါ်၌ အလွန်အ မင်းတင်မြောက်ပြောဆို၊ လုပ်ဆောင်လျက် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ အထောက် အပံ့ရယူရန်ကြိုးပမ်းသူ။ ဥပမာအားဖြင့် ဂျာမဏီ၏ဆိုးရွားသော ဖြစ်စဉ် များအတွက် ဂျူးများတွင်တာဝန်ဟိသည် ဟူသောအယူအဆဖြင့် ဂျာမန် ပြည်သူများ၏ထောက်ခံမှုကိုရယူခသော အဒေါ့ဖ်ဟိတလာ သည် လည်း ကောင်း၊ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတွင် ကွန်မူနီများကို ဖော်ထုတ်ရှင်း လင်း မှုများပြုလုပ်ရန် အဆိုတင်သွင်း၊ ပြောဆိုခြင်းများဖြင့် ပြည်သူ့ ထောက်ခံမှုများကို ရယူရန်ကြိုးပမ်းခသည့် ဂျိုးဇက်မကာသီ (၁၉၀၈- ၁၉၅၇) သည်လည်းကောင်း demagogue များဖြစ်ကတ်ပါသည်။

deport: မူလနိုင်ငံသို့ပြန်လည်ပို့ဆောင်သည်။ လူတစ်ဦးဦးအားလည်း ကောင်း၊ လူတစ်စုအားလည်းကောင်း နိုင်ငံရပ်ခြားတစ်ခုခုတွင် တရားဝင် နီထိုင်ရန်အခွင့်အရေး / အခြအနေ မဟိသဖြင့်မူလထွက်ခွါလာရာနိုင်ငံ သို့ ပြန်လည်ပို့ဆောင်ခြင်းများကို deportation ဟုခေါ်ပါသည်။

demographics: လူဦးရေနှင့် လူနီမှုဆိုင်ရာ စာရင်းအင်းများ ပြုလုပ် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ယင်းနှင့်သက်ဆိုင်သည်များအားလေ့လာခြင်း။ လူဦးရေ တစ်ရပ်အတွင်းရှိ မွီးဖွီးမှု၊ သီဆုံးမှု၊ လက်ထပ်မှု၊ မတူကွဲပြားသောလူမျိုး များ အစဟိသည်များအား စံနစ်တကျ စိစစ်လေ့လာဆောင်ရွက်မှုပြုခြင်း။ နိုင်ငံရေးသိပ္ပံသုတေသီများအနီဖြင့် လူဦးရေနှင့်လူနီမှုအပြောင်းအလဲများ ကြောင့်ရွှီးကောက်ပွဲဆန္ဒမဲပီးမှုများတွင်မည်သို့အကျိုးသက်ရောက်မှုများ ဟိကြောင်းကို သုံးသပ်၊ လေ့လာ၊ စိစစ်မှုပြုခြင်း။ ဥပမာအားဖြင့် အမေရိ ကန်ပြည်ထောင်စုမှလေ့လာစိစစ်ရုယ်လိစ်မြို့တွင် ၁၉၅၀ နှင့် ၁၉၆၀ ပြည့် လွန်ခုနှစ်များအတွင်းက လူဦးရေအားလုံးနီးပါးလူဖြူများသာ နီထိုင်ခရာမှ အေဂျ ၂၁ ရာစုတွင် ယင်းမြို့သည် အခြားလူမျိုးများအများအပြား ရော နောနီထိုင်သည့် မြို့တစ်မြို့ဖြစ်လာလတ်ပါသည်။

“An Essay Towards Learning History”

By Kaung Myat San

“Learning history is not to be naive,” once said Dr. Than Tun, a famous and academic historian of Myanmar.

I agree with his quotation. History can give many lessons, knowledge, concepts, ideas and thoughts. And then, history shows the living standards of certain periods, arts, literatures and portraits of rulers.

Most historical records, as far as I have read showed that how the rulers, their followers and their related groups managed and governed their countries. Some of those records were legendary and unbelievable about their rulers did. Nobody knows some of those records could be true or not.

That is why, it goes saying, “If we discuss about the historical events, we could need to carry big swords on the occasions.” It is because not only we do not have proper records of our historical events but we also fail to keep track with researched records of scholars’ works.

This cannot be done by an individual or one group in one year. Researches, time, money and efforts are needed. And then, the important thing is that the individuals or the groups are interested in re-searching works of history.

Let me quote again once what Dr. Than Tun said, “Write what you research. Do not mix and confuse with your arbitrary thoughts on history.” If we have not proved what the things happened in the history, we would put it aside. Or let it become fairy tales. Or uncompleted facts.

In my point of view, whatever happened in the past, the issue is not to be naive. Constant learning is a need. Every country has its own history. People are proud to talk how great their historical events were. However, the rich and powerful countries of today are respected by others as “Handsome is as handsome does”.

“Don’t lag behind by sleeping yourself in your history”.

“Learn and write a new history of your people”.

Patriotism is a different matter.

Editors Group

**Oo Thein Maung
Ni Tauk Kray**

ဆက်သွယ်ရန်လိပ်စာ

1107 S Washington St.
Wheaton, IL 60189
U.S.A.

1-630-682-3616 (Home)
1-331-225-7720 (Cell)
theai2011@hotmail.com

တန်ဖိုး ၅ ဒေါ်လာ

**ငြိရတုစာစောင်အထက်
အထူးအစီအစဉ်**

နိုင်ငံတကာရေးရာ ရက္ခိုဉ်
သတင်းစဉ် အမှတ် (၂၅) ကို
ငြိရတု အထိမ်းအမှတ် အဖြစ်
စာမျက်နှာ ၂၄ မျက်နှာဖြင့် ထူထဲ
ခမ်းနားစွာ ထုတ်ဝေလားမည်
ဖြစ်ပါသည်။

ငြိရတုအထိမ်းအမှတ်စာစောင်
အတွက် ရခိုင်/အင်္ဂလိပ်ချီ နှစ်ဘာ
သာဖြင့် ရိုးသားထားသော စာမူ
များ ပီးပို့လားကတ်ပါရန် တိုက်
တွန်း နှိုးဆော်အပ်ပါသည်။ ငြိရတု
စာစောင်၌ ဖော်ပြရန် ရှိချယ်ခံရ
သောစာမူရှင်များအားလုံးသို့ စာ
စောင် အပြည့်အစုံကို အီးမေးလ်မှ
တဆင့် ပို့ပေးလားမည်ဖြစ်ပြီး စာမူ
ရှင်သည် လက်ဟိ ရခိုင်ပြည်တွင်း
၌ နိထိုင်သူ ဖြစ်ပါက ကဗျာနှင့်
ကာတွန်းစာမူ တစ်ပုဒ်လျှင် အမေ
ရိကန် ၅ ဒေါ်လာကိုလည်း
ကောင်း၊ ဆောင်းပါးနှင့်ဝတ္ထုတို
စာမူ တစ်ပုဒ်လျှင် အမေရိကန် ၁၀
ဒေါ်လာကိုလည်းကောင်း ဥာဏ်
ပူဇော်ခအဖြစ်ချီးမြှင့်လားမည်
ဖြစ်ပါသည်။

အေဒီတာအဖွဲ့

**ဂါနာ
(GHANA)**

**ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများ
မိတ်ဆက်ကဏ္ဍ**

ဂါနာနိုင်ငံသည် အာဖရိက
တိုက် အနောက်ပိုင်းတွင်တည်ရှိသည်။
ဥရောပတိုက်သားများ ရောက်မလာမီ
အချိန်အထိ ဂါနာသည် အိန်ပါယာသျှင်
များ ကြီးစိုးသောဒေသ ဖြစ်ခဲ့ပါသည်

၁၈၅၀ပြည့်လွန်ခုနှစ်များတွင်
ရွှံ့ကမ်းခြေ (ဂါနာ) သည်ဗြိတိသျှရှု၏ ထိမ်း
ချုပ်မှုအောက်တွင် လည်းကောင်း၊ ၁၈၇၁
ခုနှစ်တွင် ဗြိတိသျှအစောင့်ရှောက်ခံ နယ်
မြို့ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ၁၈၈၆ ခုနှစ်တွင်
မူ ဗြိတိသျှကိုလိုနီအဖြစ် တဆင့်ပြီးတဆင့်
ရောက်ဟိလားလီသည်။ ထိုနောက်
၁၉၄၆ ခုနှစ်တွင် ဗြိတိသျှရှုအနိဗြင့် ဂါနာ
အား ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေကို ရိုး
ဆွဲစီပြီး ၁၉၆၀ ခုနှစ်တွင်မူ လုံးဝလွတ်လပ်
သောနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ဖြစ်လာလတ်ပါသည်။

၁၉၆၆ ခုနှစ် နောက်ပိုင်းမှစ၍
ဂါနာ၌ စစ်ဖက်နှင့်အရပ်ဖက်အစိုးရများ
တစ်လှည့်စီဟိန်ခကတ်ပါ၏။ ၁၉၈၉ ခု မှ
စ၍ ဂါနာသည် အရပ်ဖက်အစိုးရများ ပြန်
လည်အုပ်ချုပ်သည့်နိုင်ငံဖြစ်လာပြီးနောက်
၂၀၀၉ ခုနှစ်၊ ဂျူလိုင်တွင် အမေရိကန်
သမ္မတအိုဘားမားသည် အာဖရိက
အတွက် အဓိကမိန့်ခွန်းကိုပီးရန် အလို့
ငှါ ယင်း၏တည်ငြိမ်သော ဒီမိုခရေစီအစိုးရ
တည်ဟိမှုကြောင့် ဂါနာနိုင်ငံကိုရှီးချယ်ခလီ
သည်။

တရားဝင်အမည်။ ။ ဂါနာသမ္မတနိုင်ငံ။
နိုင်ငံတည်ထောင်သည့်ခုနှစ်။ ။ ၁၉၅၇
မြို့တော်။ ။ အက္ကရာ။

လူဦးရေ။ ။ ၂၀.၉ သန်း
လူဦးရေသိပ်တည်းမှုနှုန်း။ ။ ၁၀၈၇
မိုင်လျှင် ၂၃၅ ယောက် (၁ စတုရန်း မီလီ
မီတာလျှင် ၉၁ ယောက်)

အကျယ်အဝန်း။ ။ ၉၂၁၀၀ စတုရန်း
မိုင် (၂၃၈၅၄၀ စတုရန်းမီလီမီတာ)

ပြောဆိုသည့်ဘာသာစကား။ ။အင်္ဂ
လိပ် (ရိုးသုံး)၊ တို့၊ ဖန်တီ၊ အို၊ ဂါ၊ အက်
ဒန်ဘီ၊ ဂါမာ၊ ဒါဂွမ်ဘာ (ဒါဘာနီ)။

ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာ။ ။ ခရိယံ ၆၉
ရာနှုန်း၊ မူဆလိန် ၁၆ ရာနှုန်း၊ မိရိုးဖလာ
ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှု ၉ ရာနှုန်း၊ အခြား ၆
ရာနှုန်း။

နီထိုင်သည့်လူမျိုးများ။ ။ အာရှန်တီ
နှင့်ဖန်တီ ၅၂ ရာနှုန်း၊ မူရီဒိုဂွမ်ဘာ ၁၆
ရာနှုန်း၊ အို ၁၂ ရာနှုန်း၊ အခြား ၁၁ ရာ
နှုန်း၊ ဂါနာ့ဂါအက်ဒန်ဘီ ၈ ရာနှုန်း၊ ယို
ဂူဘာ ၁ ရာနှုန်း။

အစိုးရ။ ။ သမ္မတစံနစ်။
ဦးကြီးယူနီ။ ။ ၁ စေတီ လျှင် ၁၀၀ စေတီ။
စာတတ်မြောက်မှုနှုန်း။ ။ နိုင်ငံလူဦး
ရေ၏ ၇၄ ရာနှုန်း။

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
ဝီလီယံချိတ်စဖီးယား (မောင်သာပေါ် - ရမ်းမြ)	၁
အေဒီတာဘားသိုပီးစာ (ထွန်းလင်း)	၃
တိုတိုထွာထွာကမ္ဘာ့သတင်းလွှာ	၄
ရခိုင်စာပီအရီးအသား နန်၊ ဟထိုးသဒ္ဓါ ဟထိုးပြဿနာ (ခိုင်မင်းဇံ - ရခိုင်ပြည်)	၈
ကြွိပန်းတစ်ပွင့် နှုတ်ဆက်အနမ်း (ကျော့ကြာညို - ရခိုင်သမီးပျို)	၁၁
လိမ္မော်စိမ်းစိ (သီရိစောခြံမြ)	၁၂
Lifeless Soul by Su Mon Phroe	၁၄
An Essay Towards Learning History by Kaung Myat San	၁၅
ဂါနာ	၁၆

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတွင် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်။